

JAAARVERSLAG

2018

**BUREAU
FINANCIIEEL
TOEZICHT**

VOORWOORD

Voor u ligt het jaarverslag 2018 van het Bureau Financieel Toezicht (BFT), een zelfstandig bestuursorgaan met rechtspersoonlijkheid gevestigd te Utrecht. Met dit verslag legt het BFT verantwoording af over de activiteiten die het in 2018 heeft verricht en de keuzes die het heeft gemaakt.

Dit jaarverslag omvat, naast het “BFT in vogelvlucht”, een bestuursverslag, een directieverslag en vervolgens de jaarrekening 2018.

BFT 2018 IN VOGELVLUCHT

Missie

De samenleving moet vertrouwen hebben in het notariaat, de gerechtsdeurwaarders en het financieel stelsel als geheel. Daarom is er onafhankelijk toezicht van het BFT. Vanuit zijn wettelijke taak draagt het BFT bij aan rechtszekerheid en een integer werkend financieel stelsel.

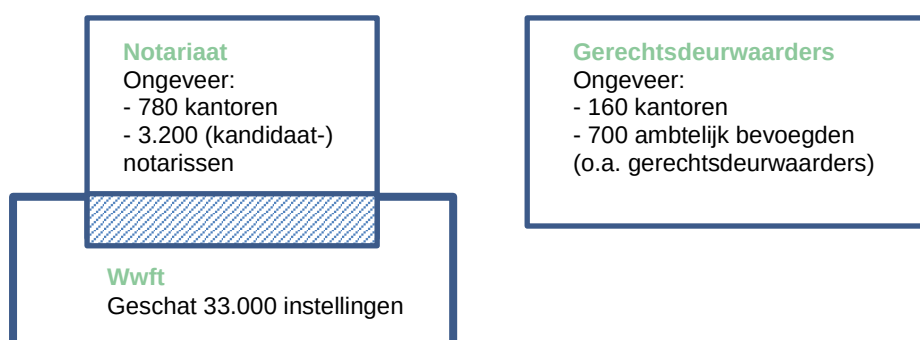
Visie

Het BFT streeft als onafhankelijk toezichthouder naar normconform gedrag van de beroepsbeoefenaar. Dit doet het BFT op een zo effectief mogelijke wijze. Altijd onafhankelijk, nooit alleen.

Basiswaarden

Om aan de missie en visie gevolg te kunnen geven, hecht het BFT aan basiswaarden zoals betrouwbaar, transparant, onafhankelijk, samenwerkend, deskundig en effectief.

Toezicht BFT in 2018

Notariaat in 2018¹

- Het BFT heeft bij het notariaat 95 onderzoeken uitgevoerd bij kantoren met in bijna alle gevallen één of meerdere bevindingen (normschendingen) per onderzoek.
- Er stonden eind 2018 35 notariskantoren op hoog risico.

Gerechtsdeurwaarders in 2018²

- Het BFT heeft bij de gerechtsdeurwaarders 31 onderzoeken uitgevoerd bij kantoren met in een aanzienlijk aantal gevallen één of meerdere bevindingen (normschendingen) per onderzoek.
- Er stonden eind 2018 29 gerechtsdeurwaarderskantoren op hoog risico.

Wwft in 2018³

- De afdeling Wwft heeft 46 bijzondere onderzoeken uitgevoerd in 2018.
- Naar aanleiding van deze bijzondere onderzoeken zijn 150 extra meldingen van ongebruikelijke transacties bij de FIU-Nederland gedaan.

Handhaving

In 2018 heeft het BFT in totaal 224 handhavingsmaatregelen opgelegd.

Financieel

De reguliere subsidie die het BFT in 2018 heeft ontvangen bedraagt € 5.864.701.

¹ Hieronder vallen (toegevoegd) notarissen en kandidaat-notarissen.

² Hieronder vallen (toegevoegd) gerechtsdeurwaarders en kandidaat-gerechtsdeurwaarders.

³ Hieronder vallen (toegevoegd) notarissen, kandidaat-notarissen, belastingadviseurs, registeraccountants, accountants-administratieconsulenten, dan wel degene die anderszins zelfstandig onafhankelijk beroeps- of bedrijfsmatig daarmee vergelijkbare activiteiten verricht, zoals administratiekantoren, belastingadviseurs en bedrijfseconomische adviseurs.

JAARVERSLAG BFT 2018

Voorwoord

BFT in vogelvlucht

INHOUD JAARVERSLAG BFT 2018

	Pagina
I. BESTUURSVERSLAG	5
II. DIRECTIEVERSLAG	6
1. ZBO-evaluatie en doorontwikkeling	6
2. Toezicht notariaat en gerechtsdeurwaarders	9
2.1 Notariaat	9
2.1.1 Inleiding	9
2.1.2 Werkzaamheden financieel toezicht	9
2.1.3 Werkzaamheden kwaliteits- en integriteitstoezicht	11
2.1.4 Onderzoeken en hoog risico kantoren	13
2.1.5 Trends en ontwikkelingen	14
2.2 Gerechtsdeurwaarders	16
2.2.1 Inleiding	16
2.2.2 Werkzaamheden financieel toezicht	16
2.2.3 Werkzaamheden kwaliteits- en integriteitstoezicht	17
2.2.4 Onderzoeken en hoog risico kantoren	18
2.2.5 Trends en ontwikkelingen	19
3. Toezicht Wwft	21
3.1 Inleiding	21
3.2 Samenwerking met ondertoezichtstaanden & ketenpartners	21
3.3 Onderzoeken	22
3.4 Trends en ontwikkelingen	24
4. Handhaving door de afdeling JZ/HH	26
4.1 Handhavingsmaatregelen per beroepsgroep	26
4.2 Handhavingsonderwerpen per beroepsgroep	27
4.3 Opgelegde maatregelen door de tuchtrechter per beroepsgroep	28
4.4 Trends en ontwikkelingen	30
4.5 Overig	30
5. De organisatie en zijn medewerkers	31
5.1 Ontwikkelingen	31
5.2 Van Personeelsvertegenwoordiging (PVT) naar Ondernemersraad (OR)	31
5.3 Risicomanagement	31
5.4 Automatisering	32
5.5 Financiële situatie	33
5.6 Toekomst	33
III. JAARREKENING 2018	34
1. Balans per 31 december 2018	35
2. Staat van baten en lasten 2018	35
3. Kasstroomoverzicht	36
4. Algemene toelichting	37
5. Toelichting op de balans per 31 december 2018	40
6. Toelichting op de staat van baten en lasten 2018	45
7. Overige gegevens	51
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	52

I. BESTUURSVERSLAG

Naast de activiteiten op het gebied van het integraal toezicht op het notariaat en de gerechtsdeurwaardelij en de handhaving van de Wwft in de sectoren die onder de verantwoordelijkheid van het Bureau Financieel Toezicht (BFT) vallen, kenmerkte het jaar 2018 zich door investeringen in bestuurlijke relaties met de Publiekrechtelijke Beroepsorganisaties (PBO's) en door voorbereidingen op de doorontwikkeling van het BFT.

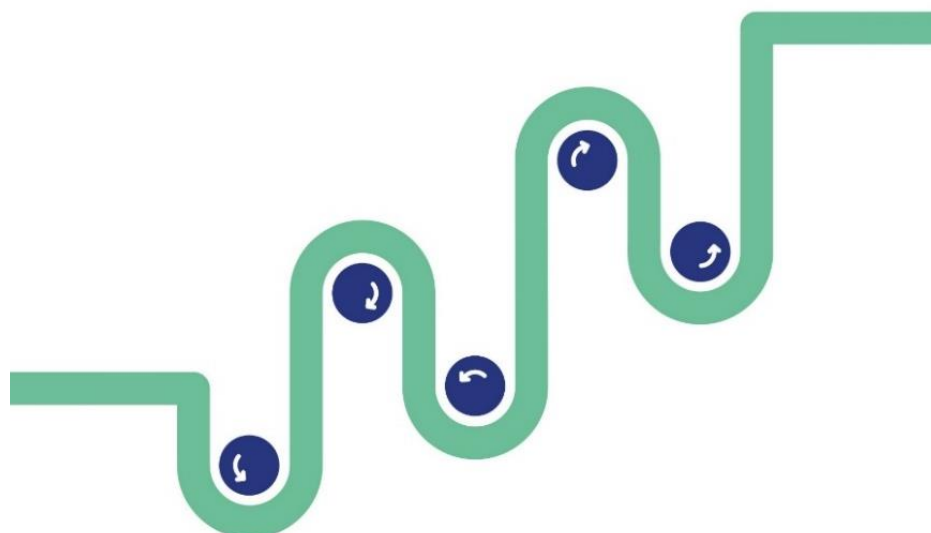
Op het toezicht op het notariaat en de gerechtsdeurwaardelij en de handhaving van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft) wordt verderop in het directieverslag en met name in het jaarverslag zelf dieper ingegaan. Het risicogerichte toezicht wierp ook in 2018 zijn vruchten af en droeg bij aan het vertrouwen in het notariaat en de gerechtsdeurwaardelij. Door extra accenten op thema's als ondermijning, schuldenproblematiek, terrorismefinanciering en witwassen kon het toezicht ook bijdragen aan belangrijke maatschappelijke thema's. Dit zal ook de komende jaren worden voortgezet.

Gedurende de zomer 2017 stond de relatie met de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB), door een open brief van de Ledenraad van de KNB, sterk onder druk. Eind 2017 heeft het bestuur de handschoen opgepakt en zijn de contacten op alle niveaus geïntensiveerd. Bovendien is een gezamenlijke werkgroep KNB-BFT opgericht, met als opdracht het adviseren aan beide besturen over de onderlinge communicatie en het beter afstemmen van de werkzaamheden van beide organisaties, waaronder het opschorten (en uiteindelijk) afschaffen van de samenstellingsverklaring bij de kwartaalcijfers. De werkgroep heeft inmiddels in **concept** het eindrapport opgeleverd. De implementatie van de overgenomen maatregelen zal in 2019 starten. Het is de bedoeling van het bestuur om een dergelijke exercitie ook met de Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders (KBvG) te ondernemen.

Afgelopen jaar stond ook in het teken van de ZBO-evaluatie (ZBO: zelfstandig bestuursorgaan). Hieruit bleek tevredenheid over de activiteiten van het BFT, maar tevens dat het BFT toe is aan een volgende stap. Dit jaar, 2019, staat dan ook in het teken van deze doorontwikkeling. Het bestuur wil deze doorontwikkeling vorm geven in goed overleg met de departementen en de PBO's.

Samenstelling bestuur:

- drs. C. Breedveld (voorzitter)
- mr. G.J. Olthoff (bestuurslid)
- R. Kok RA (bestuurslid vanaf 6-2-2018)

II. DIRECTIEVERSLAG

1. ZBO-EVALUATIE EN DOORONTWIKKELING

ZBO-evaluatie

In zijn brief van 13 juli 2018 schreef de minister van Rechtsbescherming over het Bureau Financieel Toezicht (BFT) aan de Tweede Kamer, dat het BFT aantoonbaar meer risicogericht is gaan werken en daarmee doeltreffender is geworden. Aanleiding hiervoor was het rapport inzake de vijfjaarlijkse evaluatie naar het functioneren van het BFT als zelfstandig bestuursorgaan (ZBO) over met name de periode 2012-2016. Eind 2017/begin 2018 vond er een extern evaluatie-onderzoek plaats door SEO en Clear Conduct in opdracht van het WODC. Wat het BFT doet, doet het dus goed. Met dank aan de inzet en deskundigheid van zijn eigen medewerkers heeft het BFT dit bereikt.

Daarnaast komt uit de evaluatie naar voren dat het BFT toe is aan de volgende fase in zijn ontwikkeling. Deze bestaat uit:

- het verbreden van het perspectief naar een integrale analyse van de markt en de maatschappelijke context van het toezicht;
- het dieper analyseren van de onderliggende oorzaken van problemen;
- het experimenteren met alternatieve toezichtsinterventies.

Met deze aanbeveling gaan we aan de slag, uiteraard naast en passend binnen de huidige toezichtswerkzaamheden.

Doorontwikkeling

De eerste stappen zijn al gezet. Zoals het BFT ook in zijn jaarplan 2019 heeft aangegeven, passen deze aanbevelingen van de evaluatie goed bij de visie die het BFT zich voor de komende jaren heeft gesteld. Het BFT zet daartoe graag in 2019 de volgende stap in zijn ontwikkeling. Het BFT heeft naar aanleiding van het bovenstaande drie typen acties voor zich zelf geprioriteerd, namelijk meer (en dieper) aandacht voor Effectiviteit interventies, Versterking van het toezichtsveld en Analyse. Deze acties worden gefaseerd geconcretiseerd en gerealiseerd. Daarbij geldt dat steeds aandacht is voor de vraag welke interventie het meeste effect zal hebben op het naleefgedrag van de ondertoezichtstaanden.

Het Plan van Aanpak voor deze doorontwikkeling zal verder worden uitgewerkt met onder andere input van de beroepsorganisaties, waarbij bekeken wordt hoe onder andere de effectiviteit van het toezicht vergroot kan worden. De doorontwikkeling is erop gericht om de nadruk van de individuele casus te verleggen naar het verkrijgen van meer effect binnen de gehele beroepsgroep en uiteindelijk een effect te bereiken voor de gehele maatschappij.

Kortom, het BFT staat een doorontwikkeling voor om te gaan van incident naar impact!

Het afgelopen jaar zijn we gestart met het formuleren van de strategische visie voor 2019-2022. De ZBO-evaluatie heeft dit proces verstevigd, verduidelijkt en aangevuld. Door hierover te denken, te spreken en zeker ook zaken te benoemen zijn de eerste stappen van de doorontwikkeling reeds in 2018 op gang gekomen. In 2019 wordt hier een vervolg aan gegeven en worden ook de stakeholders van het BFT hierbij nader betrokken, zoals de KNB en de KBvG.

Dat de samenwerking tussen het BFT en zijn stakeholders van belang is, blijkt bijvoorbeeld ook uit de betrokkenheid van het BFT bij conceptverordeningen van de beroepsgroepen. Zowel vanuit de KNB als ook het afgelopen jaar vanuit de KBvG worden verordeningen in concept ter advisering aan de toezichthouder voorgelegd. Nieuwe verordeningen voorziet het BFT van een *'uitvoeringstoets'*. Dan wordt gekeken naar de volgende vier factoren:

- de handhaafbaarheid van de regelgeving;
- de gevolgen voor de administratieve lastendruk;
- het beslag op de toezichtscapaciteit en
- eventuele ongewenste maatschappelijke effecten.

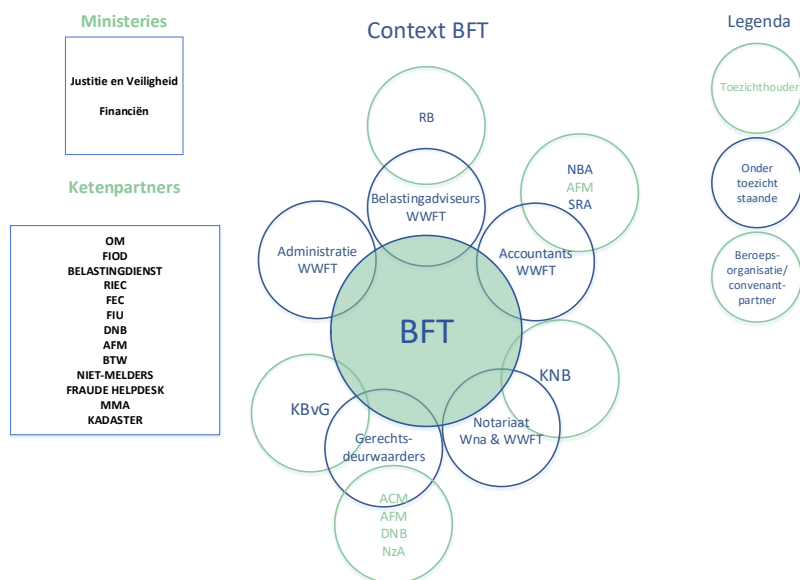
Daarnaast is het toezicht meer risicogeoriënteerd geworden. De vele en vaak ook ernstige signalen gaven het BFT ook in bepaalde gevallen geen andere keuze. Het integrale toezicht heeft er ook toe geleid dat, zeker op het terrein van het notariaat, de afdeling N/G en de afdeling Wwft meer zijn gaan samenwerken. Het team TOBO (Team Ontwikkeling en Bijzondere Onderzoeken) heeft hier een belangrijke rol in gespeeld. Binnen dit team worden de binnengekomen signalen beoordeeld en gewogen. Zo zijn rapportages van beide afdelingen opnieuw bekeken en is een professionaliseringslag gemaakt. Integrale onderzoeken zijn verstevigd. Dit laatste werkt ook door in het Managementteam. Daar worden alle zaken besproken en afgestemd, voordat ze eventueel (afhankelijk van de zwaarte van het op te leggen handhavingsinstrument) ter besluitvorming aan het bestuur van het BFT worden voorgelegd.

Naast het bestaande handhavingsinstrumentarium zal mede naar aanleiding van de ZBO-evaluatie meer gekeken worden naar alternatieve interventiemethoden en de maatschappelijke context van het toezicht.

Context

Het is de combinatie van het wettelijk en het maatschappelijk mandaat, die maakt dat een toezichthouder binnen diens context daadwerkelijk meerwaarde kan laten zien. De context van het BFT is de afgelopen jaren sterk verbreed en daarmee ook complexer geworden. Binnen die context wordt verbindend én autonoom gehandeld. Autonoom vanuit de rol van onafhankelijk toezichthouder. Verbindend vanuit de wetenschap dat vele vraagstukken door meerdere stakeholders dienen te worden opgelost. In dit speelveld spelen stakeholders, waaronder beroepsorganisaties en ketenpartners een belangrijke rol. Deze samenwerking met stakeholders is primair gericht op het verbeteren van de informatiepositie en het vergroten van het aantal signalen. Daartoe heeft het BFT een aantal convenanten gesloten. Hieronder is een schematische weergave van deze context weergegeven.

Figuur 1: Context BFT

Markttoezichthoudersberaad

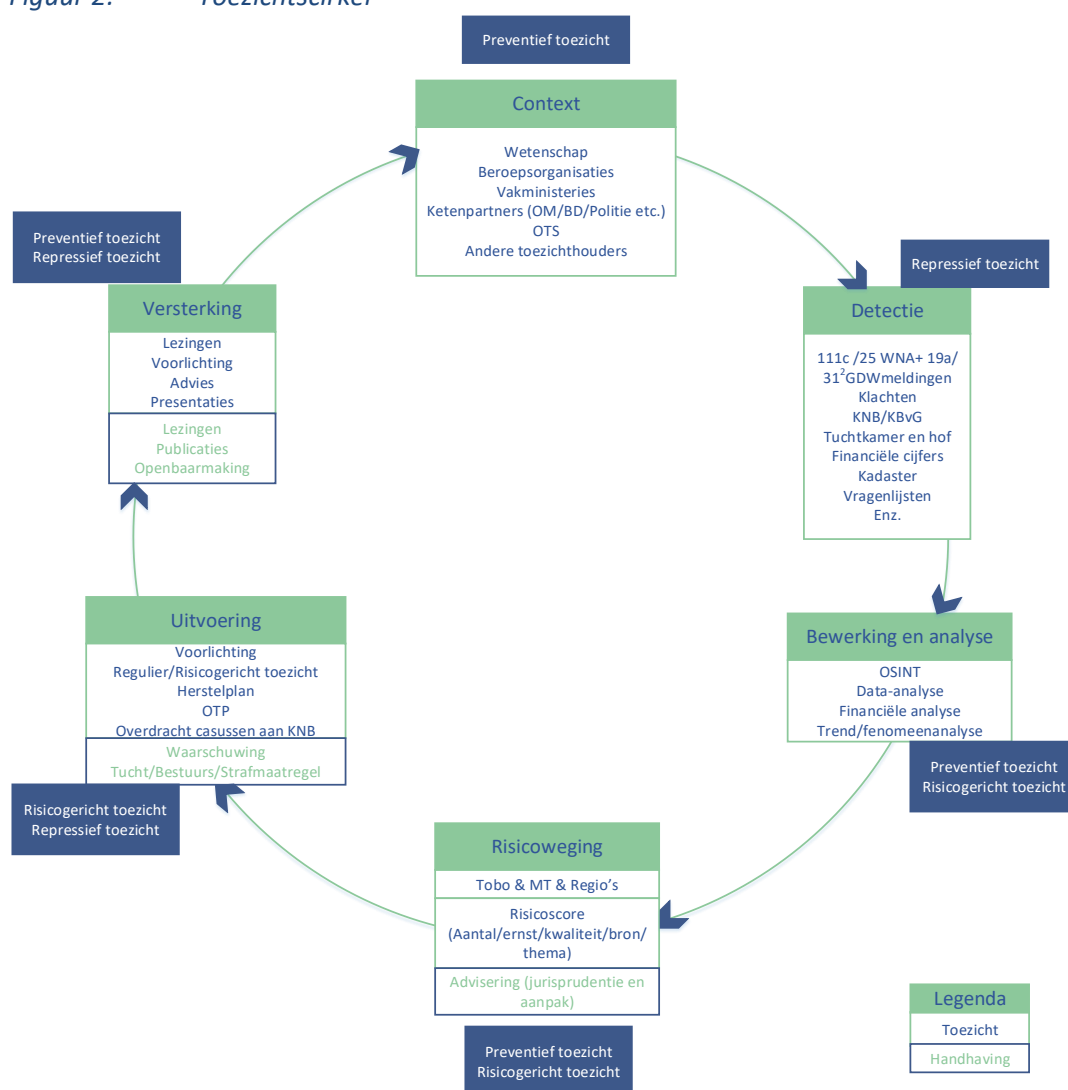
Dat de context van het BFT de laatste jaren verbreedt, is ook zichtbaar door de deelname van het BFT aan het Markttoezichthoudersberaad (MTB). Het MTB is een samenwerkingsverband van toezichthouders (ACM, AFM, Autoriteit Persoonsgegevens, DNB, Kansspelautoriteit, Commissariaat voor de Media en de NZa). Het MTB beoogt hierbij zijn krachten op gezamenlijke thema's en vraagstukken te bundelen. Een dergelijke gezamenlijke aanpak leidt tot effectiever en efficiënter toezicht en beperkt waar mogelijk de toezichtlasten. Sinds 2018 neemt het BFT deel aan het Kern-MTB. Het BFT is hierbij tevens actief lid van de werkgroep Kennissessies.

Toezichtscirkel

Het werkproces van het BFT is weergegeven in onderstaande toezichtscirkel. Deze cirkel laat zien, dat het BFT een lerende organisatie is, waarbij alle stappen een gevolg zijn van eerdere stappen en externe informatie. Kennis en ervaring kan zo steeds gedeeld worden binnen en buiten het BFT. De werkzaamheden, prioritering van thema's en in bepaalde gevallen afspraken over onderzoeken zelf worden binnen de context van stakeholders en ketenpartners afgestemd en uitgelegd. Dit komt o.a. tot uiting in de verschillende overleggen, zowel op bestuurlijk als op operationeel niveau.

Op basis van trends en signalen worden de risico's, al dan niet in specifiek overwogen thema's neergelegd, geanalyseerd en geprioriteerd. Aan de hand van dit risicogericht toezicht doet het BFT reguliere/bijzondere onderzoeken. In die gevallen dat er een normschending is geconstateerd, zal de afdeling Toezicht deze overdragen aan de afdeling Handhaving. Al deze stappen leiden tot nieuwe inzichten, uitbreiding van kennis en ervaring. Dit wordt graag gedeeld met de stakeholders en ketenpartners.

Figuur 2: Toezichtscirkel

2. TOEZICHT NOTARIAAT EN GERECHTSDEURWAARDERS

2.1 NOTARIAAT

2.1.1 Inleiding

De afdeling N/G voert binnen het BFT het integrale toezicht uit op het notariaat en de gerechtsdeurwaarders. Het integrale toezicht betreft het financiële-, het kwaliteits- en het integriteitstoezicht. Dit toezicht heeft tot doel om de belangen van burgers en de gehele maatschappij (dat wil zeggen vertrouwen in het rechtstelsel) te beschermen. Derdengelden dienen veilig te zijn én notarissen en gerechtsdeurwaarders dienen zich aan de voor hen geldende regels te houden.

In het notariaat staan ruim 3.200 (kandidaat-) notarissen onder toezicht (ongeveer 1.260 notarissen, 125 toegevoegd-notarissen en 1.860 kandidaat-notarissen), werkzaam bij ongeveer 780 kantoren. De markt is verdeeld in grote en kleine kantoren. Het BFT houdt bij de uitoefening van zijn toezicht hiermee rekening.

Focuspunten voor het toezicht op het notariaat voor 2018 waren:

- bewaringsposities (bijv. verduistering van boedelheden of het verbloemen van bewaartekorten);
- financieel kwetsbare kantoren;
- aandelenoverdrachten en oprichtingen van rechtspersonen en het hiermee faciliteren van misbruik door rechtspersonen (o.a. faillissementsfraude);
- overige signalen waarbij de integriteit, de rechtszekerheid en belangen van derden in het geding zijn.

2.1.2 Werkzaamheden financieel toezicht

Het financiële toezicht op het notariaat is in 2018 uitgeoefend door ongeveer 6,5 FTE.

Het financiële toezicht wordt uitgevoerd door de beoordeling van periodieke financiële gegevens en door onderzoeken ter plaatse. Het periodiek analyseren van (minimaal) vier kwartaal- en jaarlijkse financiële gegevens is een belangrijk onderdeel van het financiële toezicht en bestond uit ongeveer 4.000 toetsingen per jaar bij de ongeveer 780 notariskantoren en minimaal ongeveer 1.250 toetsingen bij de privé-cijfers van notarissen. Deze toetsingen leiden tot risico-indicaties en risico-classificaties. Sommige kantoren dienen als gevolg hiervan bijvoorbeeld wekelijkse (bewarings)overzichten te verstrekken aan het BFT. Door de afgenomen capaciteit bij het financiële toezicht ligt de nadruk op de signalering. Naar aanleiding van de ingediende cijfers worden lang niet altijd extra vragen gesteld of nieuwe onderzoeken gestart. Dit uit oogpunt van prioritering en het maken van keuzes ten opzichte van andere kantoren en de tijdsdruk.

De financiële onderzoeken zijn met name gericht op de financieel kwetsbare kantoren met hersteltermijnen en toezicht op de derdengeldrekeningen. De gezamenlijke saldi op deze notariële kwaliteitsrekeningen bedragen dagelijks gemiddeld enkele miljarden euro's. Het belang dat deze gelden in veilige handen zijn behoeft derhalve geen uitleg.

Ook in 2018 zijn meerdere negatieve bewaringsposities geconstateerd en aan de afdeling Handhaving overgedragen. In bijna alle gevallen betreft dit administratieve onvolkomenheden zoals bijvoorbeeld dubbele uitbetalingen of te hoge overboekingen naar de kantoorrekening.

In een enkel geval is er sprake van bewustheid. De notaris die onder andere een complete derdengeldenrekening bleek te hebben vervalst ter verhulling van een bewaartekort van ruim 2 miljoen euro (en ontzette notarissen aan het werk bleek te hebben), is na een klacht van het BFT in mei 2018 ontzet uit het ambt⁴. De Kamer voor het Notariaat oordeelde dat de notaris uitermate laakbaar heeft gehandeld en *“waar ieder van de hiervoor genoemde feiten op zich al een ontzetting uit het ambt rechtvaardigt, is deze maatregel des te meer passend en geboden indien acht geslagen wordt op de combinatie van deze feiten, het raffinement waarmee zij gepleegd zijn en hun ernst, omvang en duur”*.

Het jaar 2018 is financieel een zeer goed jaar gebleken voor het notariaat en de meeste kantoren gaat het in 2018 dan ook voor de wind. Zoals gezegd, is de aandacht van het BFT met name gericht op de financieel kwetsbare kantoren. Helaas zijn er altijd kantoren die achterblijven en niet profiteren van de economische voorspoed, dan wel relatief te hoge (privé) uitgaven hebben. De aandacht van het BFT is op deze financieel kwetsbare kantoren (met vaak ook onvoldoende toekomstperspectief) gericht, omdat een notariskantoor te eniger tijd aan zijn financiële verplichtingen moet kunnen voldoen. Bij een notariskantoor met een negatieve kantoorliquiditeit en een negatieve kantoorolvabiliteit moet redelijkerwijs worden verwacht dat dit ertoe kan leiden dat deze notaris (te eniger tijd) niet zal kunnen voldoen aan de financiële verplichtingen.

Een notaris waarbij dit speelde werd in 2018 door de Kamer voor het Notariaat voor zes maanden geschorst⁵.

Volgens de Kamer voor het Notariaat leek de betreffende notaris in eerste instantie onvoldoende doordrongen van de ernst van de situatie. De notaris kreeg daartoe gelegenheid om met een plan te komen waaruit het toekomstperspectief zou blijken. Na afloop van de tweede mondelinge behandeling heeft de Kamer voor het Notariaat serieus overwogen om de notaris uit het ambt te ontzetten, zeker omdat de notaris de ernst van de langdurige schending van de norm van artikel 23 Wna nog altijd niet (voldoende) serieus leek te nemen. Omdat er, ondanks de hachelijke financiële situatie, echter nooit sprake is geweest van een negatieve bewaringspositie of van het benadelen van schuldeisers, is de Kamer voor het Notariaat van oordeel dat in de gegeven omstandigheden kan worden volstaan met het opleggen van de tuchtmaatregel van schorsing in de uitoefening van het ambt voor een periode van zes maanden.

In 2018 zijn er verder ook onderzoeken verricht en klachten ingediend aangaande bijvoorbeeld:

- een notaris die gelden via de derdengeldrekening laat lopen, zonder dat sprake was van notariële werkzaamheden⁶;
- door bedragen die op de derdengeldenrekening staan niet uit te keren aan de rechthebbende cliënten;
- het overboeken van de derdengeldenrekening naar de kantoorrekening zonder het vooraf vaststellen van de toereikendheid van de bewaringspositie⁷.

Voor het snel en volledig uitoefenen van het financiële toezicht op het notariaat maakt het BFT gebruik van door het notariaat aangeleverde gestandaardiseerde financiële informatie. Jaarlijks wordt in de ‘Circulaire’ vastgelegd hoe deze informatie wordt opgesteld en aangeleverd. Deze circulaire komt tot stand in nauw overleg tussen het BFT en de landelijke werkgroep Controle Protocollen (COPRO), bestaande uit vertegenwoordigers van openbare accountantskantoren en de Auditsdienst Rijk (ADR).

⁴ ECLI:NL:TNORAMS:2018:10

⁵ ECLI:NL:TNORSHE:2018:24

⁶ ECLI:NL:TNORSHE:2018:23

⁷ ECLI:NL:TNORAMS:2018:24

Vanwege de aanpassing naar de NBA standaard 4400N zijn de mededelingen in de circulaire 2018/2019 aangepast naar een rapport van feitelijke bevindingen, dit in nauw overleg met COPRO. Het blijkt in de praktijk bijzonder lastig om de 'principle based' benadering van de KNB bij de IDS-verordening te combineren met de NBA regelgeving die het geven van 'assurance' absoluut wil vermijden.

Bij het uitoefenen van het financiële toezicht maakt het BFT reeds een aantal jaren gebruik van een geautomatiseerd puntensysteem. De toezichthouders gebruiken de score met name als een check op hun professional judgment. Het geautomatiseerde puntensysteem betreft de som van scores op diverse onderdelen. Een score van een kantoor kan er (vereenvoudigd) bijvoorbeeld als volgt uitzien:

Figuur 3: Geautomatiseerd puntensysteem financieel toezicht

Som van de Score	2018 - kw 1	2018 - kw 2	2018 - kw 3	2018 - kw 4
Afname liquiditeit	25	75	0	0
Afname omzet	0	30	0	0
Afname resultaat	0	100	0	0
Eigen vermogen kantoor	100	100	100	100
Gemiddeld resultaat per maat	40	100	40	40
Kwaliteitsrekening / bewaarplichtige schulden	15	15	15	75
Omzet per medewerker	10	0	0	0
Opname kredietfaciliteit	50	50	50	50
Stijging kosten	0	0	0	0
Verhouding personeelskosten /omzet	75	75	0	0
Verhouding EV/VV	75	75	75	75
Etc.				
Eindtotaal				

Per kwartaal wordt zo een puntenscore per kantoor verkregen. Hoe hoger de score, hoe groter het financiële risico. Het totaalbeeld dat uit het financiële onderzoek van een kantoor komt, kan op zichzelf weer binnen het BFT als signaal dienen voor een verder of integraal onderzoek door toezichthouders.

De afdeling N/G heeft in 2018 tevens bijstand verleend aan de Commissie van Deskundigen. Het tijdsbeslag in 2018 is aanzienlijk geweest.

2.1.3 Werkzaamheden kwaliteits- en integriteitstoezicht

De onderzoeken van de afdeling zijn in 2018 risicogericht ingestoken en gebaseerd op risicosignalen. De onderzoeken ten aanzien van kwaliteit en integriteit zijn bijvoorbeeld gestart naar aanleiding van signalen over misbruik van rechtspersonen en naar aanleiding van signalen waarbij de rechtszekerheid in het geding is. In 2018 bedroeg de capaciteit voor het kwaliteits- en integriteitstoezicht ongeveer 4 FTE.

Het thema "misbruik van rechtspersonen" heeft ook in 2018 tot meerdere onderzoeken geleid. In samenwerking met de Belastingdienst en de KNB heeft dit onder andere geresulteerd in artikelen die in 2017 en 2018 zijn verschenen op NotarisNet van de KNB aangaande diverse trends op het gebied van fraude rond oprichtingen en aandelenoverdrachten. In een tweetal bijeenkomsten/praktijkcursussen ("signalering en voorkoming van fraude rond oprichtingen en aandelenoverdrachten") heeft de Belastingdienst en het BFT in samenwerking met de KNB begin 2018 ongeveer 200 notarissen bereikt. Op diverse ringvergaderingen eind 2018 heeft het BFT hier eveneens middels presentaties aandacht aan besteed, deels in samenwerking met de

Belastingdienst. Dit vanuit de toezichtsfilosofie van Sparrow ‘pick important problems, fix them, then tell everyone’.

In de door het BFT onderzochte zaken aangaande het thema “misbruik van rechtspersonen” was onder andere sprake van het schenden van de onderzoeksplicht en de weigeringsplicht van de Wna en was er sprake van Wwft overtredingen.

Voorbeelden hiervan zijn:

- ECLI:NL:TNORAMS:2018:4, waarbij de Kamer voor het Notariaat inzake taxi-dossiers overweegt:
“Bij de eerste twee taxi-dossiers heeft de notaris niet voldoende onderzoek gedaan om vast te stellen dat de transactie mogelijk malafide was. (...) Als al niet ten aanzien van de eerste twee taxi-dossiers nader onderzoek nodig was geweest dat bij de notaris tot een gerede twijfel of hij zijn diensten wel mocht verrichten had moeten leiden, dan had toch zeker het derde taxi-dossier, (...), voor de notaris aanleiding moeten zijn om zijn diensten te weigeren”.
- ECLI:NL:TNORDHA:2018:13, waarbij de Kamer voor het Notariaat overweegt:
“De notaris heeft laakbaar gehandeld. De gegronde klachtonderdelen raken de kern van het notariaat. Daarbij komt dat ze niet zien op één akte, maar op twee akten van oprichting van besloten vennootschappen en zeven akten van aandelenoverdrachten. De conclusie is gerechtvaardigd dat de notaris de ondernemingsrechtelijke afdeling van zijn kantoor niet onder controle had. Zowel in aard als in aantal betreffen het ernstige kwesties, die in de notariële praktijk niet mogen voorkomen”.
- ECLI:NL:TNORARL:2018:43, waarbij de Kamer voor het Notariaat overweegt dat door de notaris structurele en ernstige normschendingen zijn begaan en de notaris zich ten onrechte volkomen lijdelijk heeft opgesteld. “Dit terwijl de rol van de notaris al geruime tijd veranderd is”.
- ECLI:NL:TNORDHA:2018:14, waarbij de Kamer voor het Notariaat opmerkt:
“Een juiste uitvoering van aandelentransacties is, mede gelet op de risico’s van faillissementsfraude en andere benadeling van schuldeisers, van wezenlijk belang. (...) Dat het achteraf makkelijker is te beoordelen of iets anders had gemoeten, ontslaat juist een notaris niet van de plicht zich *tevorens* te vergewissen dat hij zijn werkzaamheden op de juiste wijze uitvoert. Zijn frustratie over afvinklijstjes mag op zich bestaan en hij mag zich tegen een dergelijke wijze van dossierbehandeling verzetten, zo lang hij er maar voor zorgt dat hij zijn wettelijke verplichtingen nakomt. Dat heeft hij in dit geval niet gedaan.”

In een zaak die betrekking had op de zogenaamde “Panama papers” (ECLI:NL:TNORSHE:2018:1) werd eveneens een akte van aandelenoverdracht gepasseerd zonder dat daaraan voorafgaand voldoende onderzoek is verricht en zonder dat (voldoende) stil is gestaan bij de vraag of uit hoofde van de Wwft een verscherpt cliëntenonderzoek had moeten worden verricht, of melding had moeten worden gemaakt van een ongebruikelijke transactie en of er aanleiding was om diensten te weigeren of op te schorten in afwachting van de uitkomst van nader onderzoek.

Uiteraard heeft het BFT in 2018 ook te maken gehad met andere normschendingen. Een opmerkelijke zaak betreft ECLI:NL:TNORARL:2018:39. In deze zaak had een notaris zichzelf in de positie gebracht dat hij in privé een economisch belang kreeg in de nalatenschap waarbij hij als notaris betrokken was. Er kon, aldus de Kamer voor het Notariaat, geen sprake meer zijn van dienstverlening zonder eigen belang. Hierdoor konden zijn cliënten benadeeld worden. De Kamer voor het Notariaat acht dit tuchtrechtelijk verwijtbaar, omdat de notaris aldus in strijd heeft gehandeld met de onpartijdigheid en onafhankelijkheid zoals neergelegd in artikel 17 Wna. De Kamer voor het Notariaat acht het niet langer verantwoord dat de notaris zijn ambt voortzet. In deze zaak ging het om een bedrag van meer dan 2 miljoen dat door de notaris als bestuurder van de stichting aan zichzelf als certificaathouder in privé is uitgekeerd.

Op grond van het convenant met de KNB worden de bevindingen uit de KNB-audits en de BFT-onderzoeken regelmatig met elkaar afgestemd o.a. tijdens de bilaterale gesprekken tussen de directeurs en in de Overlegcommissie KNB-BFT. Tijdens de overleggen van deze Overlegcommissie wordt binnen de kaders van het Samenwerkingsconvenant KNB-BFT op constructieve wijze informatie met elkaar gedeeld over probleemgevallen. Deze kunnen financieel van aard zijn, als ook betrekking hebben op de kwaliteit of integriteit van het beroepshandelen van een notaris.

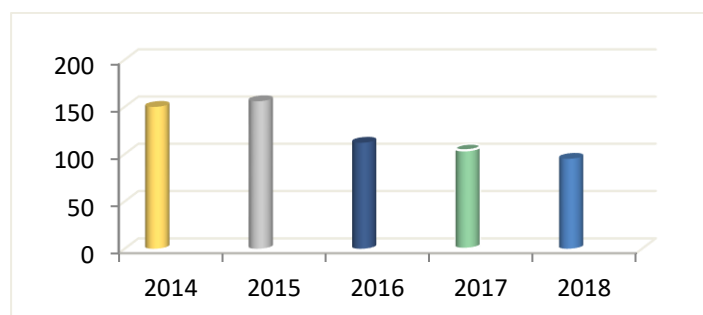
2.1.4 Onderzoeken en hoog risicokantoren

In 2018 heeft de afdeling 95 onderzoeken uitgevoerd bij notariskantoren. Dit is ongeveer gelijk aan voorgaande jaren, maar minder dan voorheen. De reden hiervan is dat meer grotere gecombineerde onderzoeken plaatsvinden (financieel en kwaliteit/integriteit) als consequentie van het doorvoeren van risicogericht toezicht. Hiermee is de scope van de onderzoeken verbreed. Ook zijn de onderwerpen, die ten grondslag liggen aan een onderzoek, groter van aard. Buiten de hiervoor genoemde aantallen heeft de afdeling ook in 25 gevallen een onderzoek ingesteld en een rapport uitgebracht aan notarissen ten aanzien van hun financiële situatie in privé.

Een andere reden voor het structureel lagere aantal onderzoeken is het bijstand verlenen door de toezichthouders aan de afdeling Handhaving in verband met het toegenomen aantal normoverdragende gesprekken, pre-tuchtrechtelijke gesprekken en tuchtklachten door het risicogeoriënteerde toezicht en de meer ernstige normschendingen. Daarnaast heeft de afdeling meer bijstand verleend aan de CvD, waardoor toezichtscapaciteit daarheen is gegaan. Ten slotte heeft het BFT ook meer tijd besteed aan voorlichting en presentaties. Het mag duidelijk zijn dat keuzes consequenties hebben. Er is in 2018 nadrukkelijk ingezet op kwaliteit en minder op kwantiteit.

In 2018 zijn er op basis van onderzoeken van de afdeling N/G in klachtprocedures twee notarissen ontzet, één notaris voor zes maanden geschorst, drie notarissen voor twee weken geschorst en werden acht notarissen berispt. Het BFT constateert dat tuchtrechters in sommige gevallen terughoudend zijn om een notaris te ontzetten, indien hij of zij al is gedefungeerd (al dan niet vanwege het onderzoek en de klacht) en mogelijk nog verder in het notariaat werkzaam wil zijn (als kandidaat-notaris of toegevoegd notaris).

Figuur 4: Aantal uitgevoerde onderzoeken notariaat 2014-2018

Voor 2019 zal het BFT zijn onderzoeken richten op de volgende risicofactoren:

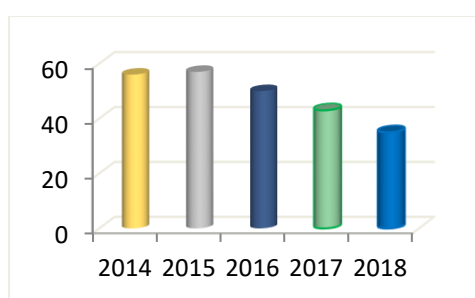
- bewaringsposities;
- financieel kwetsbare kantoren en herstelplannen;
- aandelenoverdrachten en oprichtingen van rechtspersonen en het hiermee faciliteren van misbruik door rechtspersonen (o.a. faillissementsfraude);
- overige signalen waarbij de integriteit, de rechtszekerheid en belangen van derden in het geding zijn;
- verminderde aandacht voor kwaliteitsaspecten en het cliëntenonderzoek door de passeerdruk;
- ondermijning.

Hoog risicokantoren

Van een notariskantoor met een hoog risico is sprake, wanneer bij ten minste vier van de zeven risicogebieden een hoog risico wordt inschat. Deze risicogebieden zijn: bewaring, liquiditeit, solvabiliteit, resultaat, kwaliteit, integriteit en overig. Bij uitzondering is ook van een hoog risico sprake op basis van één indicator, namelijk in het geval van een zeer ernstige situatie.

In totaal worden eind 2018 35 kantoren als een hoog risico (dus ongeveer 4,5% van het totaal aantal kantoren) beschouwd. Eind 2017 waren dit er 43, dus een daling met 8 kantoren. De redenen dat kantoren niet meer op hoog risico staan zijn divers, zoals ontzetting uit het ambt, defungeren dan wel verbeterde resultaten. Eind 2018 kwalificeerden 7 notarissen en 2 kandidaat-notarissen als een hoog risico vanwege de indicator kwaliteit/integriteit. Deze personen en, afhankelijk van de situatie ook de betreffende kantoren, worden als een hoog risico beschouwd, indien er sprake is van signalen op ernstige normschendingen c.q. een grote kans op een zware tuchtrechtelijke maatregel.

Figuur 5: Aantal hoog risicokantoren notariaat 2014-2018

Overigens fluctueert het bestand 'hoog risicokantoren' en notarissen/kandidaat-notarissen. Het is meer dynamisch, dan het lijkt gezien de absolute aantallen. Het zijn dus niet steeds dezelfde kantoren en personen die in deze categorie vallen.

2.1.5 Trends en ontwikkelingen

De notaris staat nog steeds voor rechtszekerheid, deskundigheid en onpartijdigheid. De notariële dienstverlening is sinds de introductie van de marktwerking gediversifieerd qua product en prijsstelling. Een deel van het notariaat richt zich met lage prijzen op de markt voor standaard producten en voor dat deel van de markt lijkt daarnaast landelijke dekking te bestaan. Cliënten kunnen bij meerdere kantoren offertes aanvragen en via diverse websites is het mogelijk om kantoren niet alleen op prijs, maar ook op bepaalde aspecten van dienstverlening te selecteren.

De notariskantoren die via aparte websites met lage tarieven diensten aanbieden, lopen een hoger risico om benaderd te worden door tussenpersonen voor oprichtingen van vennootschappen en aandelenoverdrachten, waarbij de bedoelingen niet altijd zuiver zijn. Het is helder dat de notaris een belangrijke rol als poortwachter heeft en in dat kader is het verwonderlijk hoe vaak signalen toch nog worden gemist. Duidelijk is ook dat er continu aandacht moet zijn voor deze rol van poortwachter en de verplichtingen op grond van de Wwft. Nog steeds vinden er anno 2019 dubieuze transacties plaats met aandelenoverdrachten voor (zelfs) 1 euro waarbij diverse signalen worden gemist.

Het BFT ziet geen afname in zowel de hoeveelheid als de aard van de signalen. Momenteel zijn met name signalen van de Belastingdienst afkomstig rond frauduleuze oprichtingen van taxi-bedrijven.

In 2018 bleek uit signalen dat notariskantoren er een verdienmodel op na kunnen houden met royementen en KIK-akten⁸. Uit toezichtsonderzoeken kwam inderdaad naar voren dat kantoren van deze werkwijze gebruik

⁸ Ketenintegratie Inschrijving Kadaster (KIK) is het geautomatiseerde akteproces vanaf de eerste inzage door de notaris tot en met de inschrijving en verwerking van de akte bij het Kadaster.

maakten. Het BFT kan op dit moment niet zeggen hoe wijdverbreid dit is. Hier zal in 2019 verder aandacht aan worden besteed, aangezien dit soort zaken schadelijk zijn voor het vertrouwen in het notariaat.

Op financieel gebied lijken tuchtrechters nog te zoeken naar de meest passende handelswijze ten aanzien van notarissen die hun kantoor of privé financiële positie niet op orde krijgen. Een schorsing kan immers een averechts effect hebben. In de praktijk blijkt dat naar aanleiding van zittingen de uitspraak vaak wordt aangehouden in afwachting van verbeteringen, al dan niet met (strengere) afspraken als drukmiddel voor de betreffende notaris om op deze manier er als een gezamenlijk project uit te komen.

2.2 GERECHTSDEURWAARDERS

2.2.1. Inleiding

De afdeling N/G heeft in 2018 het hele jaar integraal toezicht gehouden op de gerechtsdeurwaarders, aangezien vanaf 1 juli 2016 ook het kwaliteits- en het integriteitstoezicht, naast het financiële toezicht, bij het BFT ligt.

Het toezicht in 2018 betreft ongeveer 700 ambtelijk bevoegden in ongeveer 160 kantoren, waaronder enkele zeer grote gerechtsdeurwaarderskantoren, die een grote invloed op de markt hebben. Bij de uitoefening van het toezicht wordt hiermee rekening gehouden.

Een dilemma in de gerechtsdeurwaardersbranche is dat hoe meer ambtshandelingen verricht worden, hoe meer omzet gegenereerd wordt. Onafhankelijkheid en toezicht zijn daarom te zien als ‘countervailing powers’.

Focuspunten voor het toezicht op de gerechtsdeurwaarders voor 2018 waren:

- bewaringsposities;
- financieel kwetsbare kantoren en herstelplannen (o.a. bestuursregel liquiditeit/solvabiliteit);
- de wijze waarop kantoren hun automatisering hebben ingericht en complexe contractafspraken over tarieven en verdiensten hebben verwerkt;
- het in rekening brengen van onterechte of niet-inzichtelijke kosten c.q. onnodige kosten maken, alsmede de stelselmatigheid en het gebrek aan documentatie daarvan;
- onafhankelijkheid en de complexe eigendoms- en belangenstructuren;
- verwevenheid tussen kwaliteitsaspecten en de impact op financiële uitkomsten.

2.2.2 Werkzaamheden financieel toezicht

Het financiële toezicht wordt uitgevoerd door de beoordeling van periodieke financiële gegevens en door onderzoeken ter plaatse. Het periodiek analyseren van (minimaal) vier kwartaal- en jaarlijkse financiële gegevens is een belangrijk onderdeel van het financiële toezicht en bestond uit ongeveer 800 toetsingen per jaar bij de ongeveer 160 gerechtsdeurwaarderskantoren. Deze toetsingen leiden tot risico-indicaties en risico-classificaties. Sommige kantoren dienen als gevolg hiervan bijvoorbeeld wekelijkse (bewarings)overzichten te verstrekken aan het BFT. Bij het inleveren van de vierde kwartaalcijfers 2018 waren er twee kantoren die een negatieve bewaarpositie rapporteerden.

De financiële onderzoeken zijn met name gericht geweest op de financieel kwetsbare kantoren met hersteltermijnen en toezicht op de derdengeldrekeningen. Het financiële toezicht op de gerechtsdeurwaarders is in 2018 uitgeoefend door ongeveer 3 FTE.

Een voorbeeld van het financiële toezicht is te vinden in de uitspraak van de Kamer voor Gerechtsdeurwaarders van maart 2018 en het daarop volgende hoger beroep bij het Gerechtshof van september 2018⁹. In deze zaak heeft de gerechtsdeurwaarder geen administratie meer gevoerd in verband met een overname (die uiteindelijk niet doorging), geen beschikking meer gehad over de kwaliteitsrekening en de jaarcijfers niet ingediend. Het Hof merkt op dat de gerechtsdeurwaarder bij het aangaan van de overeenkomst met de overnemende partij op grond van de regelgeving ervoor had dienen te waken dat de gerechtsdeurwaarder, die immers als gerechtsdeurwaarder aan het kantoor verbonden was, de bedrijfsvoering van haar kantoor kon blijven controleren en kon blijven beschikken over de kwaliteitsrekening. De gerechtsdeurwaarder heeft de overdracht van het kantoor niet goed gewaarborgd, waardoor zij de belangen van haar opdrachtgevers en debiteuren heeft veronachtzaamd. Zowel de Kamer voor Gerechtsdeurwaarders als het Gerechtshof besluiten tot ontzetting uit het ambt van de deurwaarder.

Bij het financiële toezicht komt nog te vaak naar voren dat gerechtsdeurwaarders hun administratie niet op orde hebben en geen correcte overzichten van hun bewaarpositie kunnen overleggen. Gerechtsdeurwaarders geven onder andere aan dat dit te maken heeft met conversies bij de overgang van een automatiseringssysteem en onjuiste coderingen.

Ten aanzien van de financiële posities blijkt dat sommige kantoren middels achtergestelde leningen aan de in de verordening van de KBvG genoemde ratio's proberen te voldoen. Het kapitaal dat wordt aangetrokken door middel van een achtergestelde lening kan door gerechtsdeurwaarders onder voorwaarden worden toegerekend aan het eigen vermogen. Het toerekenen van een achtergestelde lening aan het eigen vermogen heeft een positieve invloed op de solvabiliteit.

Uit een eerste inventarisatie en beoordeling van de onderliggende overeenkomsten blijkt vooral dat er meestal sprake is van omzettingen van reeds bestaande gelden en geen nieuwe financiering. Daarnaast blijken de gelden en onderliggende overeenkomsten nogal eens aanleiding te geven tot discussies aangaande de kwalificatie dat wil zeggen of aan de door de KBvG gestelde eisen aan een achtergestelde lening wordt voldaan. In 2019 zal hier nader op worden teruggekomen.

2.2.3 Werkzaamheden kwaliteits- en integriteitstoezicht

Het kwaliteits- en integriteitstoezicht op gerechtsdeurwaarders is in 2018 onder andere gericht op het al dan niet onterecht kosten in rekening brengen aan de debiteur c.q. het maken van onnodige kosten, de onafhankelijkheid van gerechtsdeurwaarders en de verwerking van contractafspraken in het automatiseringssysteem van gerechtsdeurwaarderskantoren.

Het kwaliteits- en integriteitstoezicht op de gerechtsdeurwaarders is in 2018 uitgeoefend door 2 FTE. Vanwege de verwevenheid en de financiële componenten van dit toezicht, wordt er nauw samengewerkt met de financiële toezichthouders en wordt door hen bijstand verleend. In een onderzoek naar de onafhankelijkheid bij gerechtsdeurwaarderskantoren met eigendomsstructuren is hulp ingeroepen vanuit de toezichthouders kwaliteit & integriteit notariaat.

In 2018 zijn diverse onderzoeken gestart naar de hiervoor genoemde aspecten. Deze onderzoeken zijn complex, mogelijk ingrijpend en deels nog lopend. De standpunten van het BFT en de uitleg van de regelgeving lopen in deze onderzoeken ook niet altijd gelijk met die van de beroepsorganisatie KBvG.

⁹ ECLI:NL:GHAMS:2018:3351

Een voor het toezicht belangrijke uitspraak naar aanleiding van een eerder afgerond onderzoek betrof ECLI:NL:GHAMS:2018:3407. In dit geval kwamen, naast diverse financiële verwijten, onder andere ook zaken aan de orde als het handelen in strijd met het vereiste van proportionaliteit/kostenminimalisatie, de niet-tijdige afwikkeling en afrekening van dossiers, de toepassing van onjuiste schuldenaarstarieven en verdeelkosten, onjuiste BTW-regels en overschrijding van de wettelijke termijn voor overbetekening van derdenbeslagen.

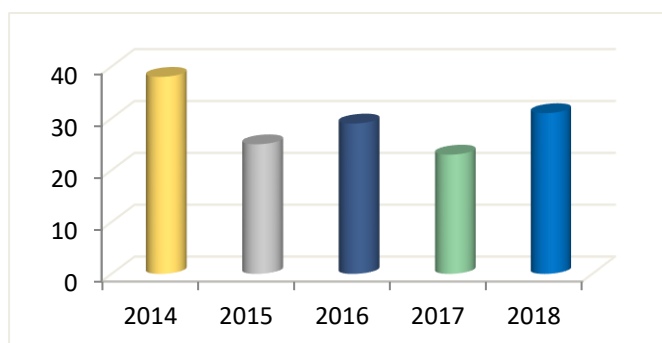
Het Hof heeft de klacht op de genoemde onderdelen gegrond verklaard en de gerechtsdeurwaarder de maatregel van ontzetting uit het ambt opgelegd.

Andere kwaliteits- en integriteitsaspecten die in 2018 tot uitdrukking zijn gekomen zijn bijvoorbeeld een toegevoegd deurwaarder die volgens de routenavigatie nooit op bepaalde adressen is geweest en exploten ten onrechte in het repertoire heeft vermeld (en hierdoor voor 10 jaar lang de ontzegging kreeg opgelegd om als toegevoegd gerechtsdeurwaarder op te treden) of een schorsing voor een gerechtsdeurwaarder die onder andere aan hem toegevoegde gerechtsdeurwaarders voor een andere gerechtsdeurwaarder liet werken.

2.2.4 Onderzoeken en hoog risicokantoren

In 2018 heeft de afdeling 31 onderzoeken uitgevoerd. In 2017 waren dit 23 onderzoeken. Deze aantallen zijn lager ten opzichte van de jaren voor 2015. De laatste jaren ligt het aantal onderzoeken rond de 25. De reden hiervan is dat meer grotere gecombineerde onderzoeken plaatsvinden (financieel en kwaliteit/integriteit) als consequentie van het integrale toezicht en het doorvoeren van risicogericht toezicht.

Figuur 6: Aantal uitgevoerde onderzoeken gerechtsdeurwaarders 2014-2018

De fluctuatie in de hoeveelheid wordt onder andere verklaard door de complexiteit van de uitgevoerde onderzoeken en door prioritering ten opzichte van bijvoorbeeld notarisonderzoeken.

Voor 2019 zal het BFT, net als voor 2018, zijn onderzoeken richten op met name de risicofactoren:

- bewaringsposities;
- financieel kwetsbare kantoren en herstelplannen (o.a. de bestuursregel liquiditeit/solvabiliteit);
- de wijze waarop kantoren hun automatisering hebben ingericht en complexe contractafspraken over tarieven en verdiensten hebben verwerkt;
- het in rekening brengen van onterechte of niet-inzichtelijke kosten c.q. onnodige kosten maken, alsmede de stelselmatigheid en het gebrek aan documentatie daarvan (mede onderdeel schuldenproblematiek);
- onafhankelijkheid;
- verwevenheid tussen kwaliteitsaspecten en de impact op financiële uitkomsten.

Hoog risicokantoren

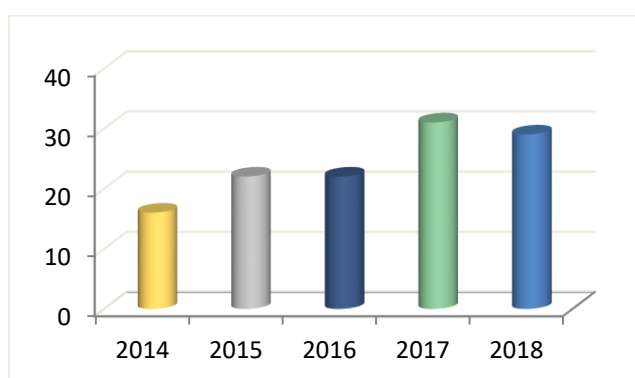
Van een gerechtsdeurwaarderskantoor met een hoog risico is sprake, wanneer bij ten minste vier van de zeven risicogebieden een hoog risico wordt inschat. Deze risicogebieden zijn: bewaring, liquiditeit, solvabiliteit, resultaat, kwaliteit, integriteit en overig. Bij uitzondering is ook van een hoog risico sprake op basis van één

indicator, namelijk in het geval van een zeer ernstige situatie. Ook bij de gerechtsdeurwaarders wordt gebruik gemaakt van een geautomatiseerd puntensysteem als check op het professional judgement.

Het totaal aantal hoog risicokantoren op financieel, kwaliteits- en integriteitsgebied is in vergelijking met 2017 (31 kantoren) licht gedaald naar 29. Deze lichte daling in absolute aantallen komt deels doordat deurwaarders zijn gestopt dan wel kantoren zijn samengaan, over het algemeen niet door verbeterde resultaten.

De hieronder zichtbare stijging in 2017 en 2018 van het aantal hoog risicokantoren komt met name doordat meer inzicht is gekregen in de risico's op het terrein van kwaliteit en integriteit en, met dat inzicht, een meer nauwkeurige screening van de kantoren heeft plaatsgevonden.

Figuur 7: Aantal hoog risicokantoren gerechtsdeurwaarders 2014-2018

2.2.5 Trends en ontwikkelingen

De gerechtsdeurwaarders hebben het vaak financieel zwaar. Gedurende de laatste jaren heeft de sector te maken met een structurele omzetsdaling. Het aantal ambtshandelingen neemt af, evenals het aantal ambtelijk bevoegden.

Daarbij komt dat de macht van de opdrachtgevers bijzonder groot is. Dit wordt teruggezien in (prestatie)contracten en prijsafspraken. Opdrachtgevers blijken in uitgebreide en complexe contracten c.q. 'service level agreements' bijvoorbeeld te kunnen bepalen dat gerechtsdeurwaarders van de door hen te krijgen dossiers minimaal een bepaald aantal malen gerechtelijke stappen ondernemen en in welke gevallen een deel van de opbrengst van de ambtshandeling moet worden doorgegeven aan de opdrachtgever. Dit soort afspraken zijn een risico voor de onafhankelijkheid van de gerechtsdeurwaarder en zou een zorgvuldige belangenafweging tussen schuldeiser en schuldenaar in de weg kunnen staan. Het BFT acht dit soort afspraken schadelijk.

Gerechtsdeurwaarders zijn openbare ambtenaren die in onafhankelijkheid hun publieke taak moeten vervullen. Financiële prikkels die er toe leiden dat gerechtsdeurwaarders eerder dan noodzakelijk ambtshandelingen verrichten zijn dan ook ongewenst. Aangezien gerechtsdeurwaarders naast openbaar ambtenaar ook ondernemer zijn en in die laatste hoedanigheid zelf (prijs) afspraken maken met hun opdrachtgever, zijn zij zelf verantwoordelijk voor het maken van (prijs) afspraken die hen in staat stellen een bestendige praktijk te voeren. Ook de overheid dient zich overigens op te stellen als goed opdrachtgever.

Het is daarom goed dat de KBvG een 'Verordening begrenzing tariefmodellen' in voorbereiding heeft die beoogt afspraken met opdrachtgevers tegen te gaan die de afweging kunnen verstoren die een gerechtsdeurwaarder bij het vervullen van zijn publieke taak moet maken. De relatie tussen de bekostiging van ambtshandelingen en de wijze waarop de gerechtsdeurwaarder zich tegenover de schuldenaar gedraagt, is ook onderwerp van onderzoek van de Commissie herijking tarieven ambtshandelingen gerechtsdeurwaarders (de commissie Oskam). Deze commissie doet aanbevelingen om het stelsel voor tarifiering van ambtshandelingen van gerechtsdeurwaarders te actualiseren en te komen tot een bestendige regeling voor de toekomst. Hierbij dient dus een afweging te worden gemaakt tussen een goede, verantwoorde en efficiënte

bedrijfsvoering van de gerechtsdeurwaarder (inclusief een redelijke ondernemingsvergoeding), de bescherming van de schuldenaar tegen te hoog oplopende kosten en de belangen van de schuldeiser. Overigens heeft het BFT een bijdrage aan dit onderzoek geleverd.

Al met al staat door de macht van de opdrachtgevers en de in gebruik zijnde (prestatie)contracten de onafhankelijkheid van de gerechtsdeurwaarder onder druk,. Dit is niet in het belang van de schuldenaar en de schuldenproblematiek en het staat het maatschappelijk verantwoord incasseren in de weg. Het BFT meent dat ook onder de huidige regelgeving bepaalde contracten en bepaalde prijsafspraken niet mogen en zal zo nodig handhavend optreden. Dit soort afspraken zijn namelijk zowel schadelijk als verboden.

Dit geldt uiteraard ook voor de wijze waarop bepaalde contracten in de automatiseringssystemen zijn ingeregeld en de (on)juiste berekening van de bewaarplicht.

3. TOEZICHT WET TER VOORKOMING VAN WITWASSEN EN FINANCIËREN VAN TERRORISME

3.1 Inleiding

Focuspunten voor de afdeling Wwft in 2018 waren:

1. Samenwerken met ondertoezichtstaanden en ketenpartners
 - extra inspanningen leveren om de ondertoezichtstaanden aan de in 2018 geïmplementeerde vierde anti-witwasrichtlijn te laten voldoen;
 - het voortzetten (en uitbreiden) van de toezichtarrangementen;
 - de informatiepositie behouden (en versterken) door volle inzet op samenwerking met ketenpartners.
2. Onderzoeken
 - veruit het grootste deel van haar onderzoekscapaciteit gebruiken voor risicogerichte onderzoeken ('bijzondere onderzoeken') met thematische aandacht voor belastingadvieskantoren en terrorismefinanciering;
 - voor reguliere onderzoeken gebruik maken van bevestigingen vanuit het geautomatiseerde systeem;
 - een start maken met een schriftelijke afhandeling van signalen met een lagere prioriteit.

Door de intensieve samenwerking met haar partners in de handavingsketen is de informatiepositie van de afdeling Wwft in 2018 wederom vergroot, waardoor zoveel mogelijk risicogericht kan worden gewerkt. Door risicogericht te werken kan de afdeling Wwft haar capaciteit doelgericht inzetten. Uiteindelijk leidt dat tot een afgewogen mix van interventies die resulteren in efficiënt én effectief toezicht. Hierdoor worden de administratieve lasten zoveel mogelijk beperkt voor ondertoezichtstaanden die zich aan wet- en regelgeving houden.

Hieronder wordt ingegaan op de belangrijkste twee pijlers van dit risicogericht vormgegeven toezicht.

3.2 Samenwerken met ondertoezichtstaanden & ketenpartners

De afdeling Wwft heeft in 2018 wederom haar vergaarde kennis en inzicht beschikbaar gesteld aan de ondertoezichtstaanden (de 'professionals') en partners in de handavingsketen. Deze handavingsketen heeft tot doel het voorkomen en bestrijden van witwassen én van het financieren van terrorisme. De afdeling heeft 18 presentaties en workshops gehouden, waarbij in totaal ruim 715 personen aanwezig waren.

Per 25 juli 2018 is de Vierde Europese anti-witwasrichtlijn geïmplementeerd middels een wijziging in de Wwft. Deze richtlijn is gebaseerd op de nieuwe standaarden van de Financial Action Taskforce (FATF), een

normatieve autoriteit op het gebied van de bestrijding en de voorkoming van witwassen en terrorismefinanciering.

In 2018 zijn daarom extra inspanningen verricht om de ondertoezichtstaanden aan het nieuwe wettelijk kader te laten voldoen. Zo zijn naast het geven van extra presentaties, de bestaande BFT-leidraden¹⁰ voor accountants, notarissen, belastingadviseurs en administratiekantoren herschreven. Ook zijn door de helpdesk Wwft veelvuldig antwoorden en interpretaties van specifieke casuïstiek afgegeven. Daarnaast is de afdeling Wwft in 2018 gestart met het maandelijks aanleveren van casuïstiek aan het Forum Fiscaal Dienstverleners van de Belastingdienst.

In 2018 heeft de afdeling vol ingezet op het voortzetten (en uitbreiden) van de opgebouwde samenwerking met haar partners in de handavingsketen. Zo is met name de samenwerking in de twee FEC-projecten *Trustkantoren* en *Bestrijding terrorismefinanciering* geïntensiveerd.

Het FEC is een samenwerkingsverband tussen autoriteiten met een toezicht-, controle-, vervolgings- of opsporingstaak in de financiële sector en is opgericht om de integriteit van deze sector te versterken. Het project Bestrijding terrorismefinanciering heeft in 2018 een structurele vorm gekregen, waarmee aangetoond is dat de betrokken partners in geval van potentiële dreigingen snel en adequaat kunnen samenwerken.

In 2018 waren toezichtarrangementen van kracht met het Register Belastingadviseurs (RB) en de Samenwerkende Registeraccountants en Accountants-Administratieconsulenten (SRA). Het doel van een toezichtarrangement is dat een beroepsorganisatie, op basis van in het arrangement opgenomen normen, zelf reguliere onderzoeken uitvoert bij haar leden. Het RB en de SRA hebben in 2018 respectievelijk 15 en 29 onderzoeken uitgevoerd.

In 2018 bleek dat de AVG mogelijk in de weg staat om dergelijke arrangementen af te sluiten dan wel te verlengen. Ook de uitvoering van de onderzoeken werd hier door belemmerd. De gesprekken om deze belemmeringen door de AVG weg te nemen worden in 2019 voortgezet.

3.3 Onderzoeken

De afdeling Wwft besteedde in 2018 veruit het grootste deel van haar onderzoekscapaciteit aan bijzondere onderzoeken, die geselecteerd waren op basis van risicoanalyse. De verkregen informatie uit onder meer de samenwerkingsverbanden en overgedragen signalen van ketenpartners, vormde de basis voor deze analyse. De speerpunten hierbij waren de belastingadvieskantoren en de financiering van terrorisme.

De belangrijkste doelen van deze bijzondere onderzoeken zijn bevordering van de integriteit van het financieel-economisch stelsel én bevordering van de informatiepositie – door middel van gedane meldingen – van de opsporings- en vervolgingsinstanties. In totaal zijn 46 bijzondere onderzoeken in 2018 afgerond, waaronder onderzoeken voorkomend uit het FEC-project Bestrijding terrorismefinanciering. Deze onderzoeken leverden 150 meldingen van ongebruikelijke transacties bij de FIU-NL op (in 2017 waren dit er 144). Daarnaast dragen de gedane gerechtelijke uitspraken, als gevolg van deze uitgevoerde bijzondere onderzoeken, bij aan compliant gedrag van de ondertoezichtstaanden.

De afdeling Wwft werkt in 2019 verder aan 35 bijzondere onderzoeken, die in 2018 zijn gestart.

COLLEGE VAN BEROEP VOOR HET BEDRIJFSLEVEN, 29 MEI 2018 - ECLI:NL:CBB:2018:233

Boete van € 4.500,- voor het niet doen van een melding ongebruikelijke transacties. Overtreding artikel 16 Wwft.

Gelet op de rapportage van 10 maart 2015 is het College van oordeel dat het BFT juist heeft geconstateerd dat de betreffende instelling heeft nagelaten een melding ongebruikelijke transacties te verrichten.

Het College overweegt dat de rechtbank terecht heeft geoordeeld dat appellant artikel 16, eerste lid, van de Wwft heeft overtreden door het vermoeden van fiscale fraude door zijn cliënt in het betreffende dossier niet te melden aan de Financiële inlichtingen eenheid. Het College onderschrijft de desbetreffende overwegingen

¹⁰ <https://www.bureaufn.nl/wwft/>

van de rechtbank en voegt daaraan toe dat, anders dan appellant heeft aangevoerd, ook de omstandigheid dat een andere overheidsinstantie - de Belastingdienst - op de hoogte was van de fiscale fraude niet afdoet aan de verplichting om de transactie op grond van artikel 16, eerste lid, van de Wwft aan de Financiële inlichtingen eenheid, te melden.

KAMER VOOR HET NOTARIAAT RESSORT DEN HAAG, 25 JULI 2018 - ECLI:NL:TNORDHA:2018:13

Berisping voor onder meer het niet verrichten van verscherpt cliëntenonderzoek en het niet doen van meldingen bij de FIU. Overtreding artikelen 8 en 16 Wwft.

Met betrekking tot vijf aandelenoverdrachten heeft het BFT een klacht ingediend tegen een notaris in verband met de bijzondere koopsom ter hoogte van € 0 of € 1,-, terwijl het eigen vermogen van de betrokken vennootschappen soms negatief was en (gedeponeerde) jaarstukken of een overnamebalans ontbraken. Verder was geen onderzoek gedaan naar de reden van de transacties en was sprake van betrokkenheid van personen uit het buitenland die onbekend waren met de ondernemingsomstandigheden in Nederland.

Vast is komen te staan volgens de Kamer voor het Notariaat dat de notaris onvoldoende heeft voldaan aan de eisen die aan hem worden gesteld, zowel op grond van de Wwft als van de Wna. De notaris heeft in de betreffende dossiers gehandeld in strijd met onder meer de zorg- en onderzoeksplicht (verscherpt cliëntenonderzoek), meldplicht en de weigeringsplicht. Een notaris dient te allen tijde en ongeacht de omstandigheden, waarin hij en/of zijn notariskantoor zich bevinden, de op hem rustende wettelijke verplichtingen na te komen. De notaris heeft daarmee laakbaar gehandeld. De gegronde klachtonderdelen raken de kern van het notariaat.

Digin Wwft

Het BFT tracht met het project Digin Wwft de naleving van de Wwft bij kleine administratiekantoren naar een hoger niveau te tillen. Met dit project worden grote groepen kleine administratiekantoren geïnformeerd over de Wwft. De 2e fase van het project bestaat uit een online assessment met behulp van een ontwikkelde geautomatiseerde tool. Afhankelijk van deze assessments worden een aantal geselecteerde kantoren daadwerkelijk bezocht. Zowel de doorselectie van deze groep ondertoezichtstaanden alsmede de keuze van de regio waar ze gevestigd zijn, zijn risicogericht.

In 2018 zijn in het kader van het project Digin Wwft bijna 2.000 (2017: 1.300) kleine administratiekantoren geïnformeerd over de Wwft. Tevens zijn 150 (2017: 100) van de aangeschreven kantoren verzocht de online assessment in te vullen ('2e fase van het project'). De uitkomsten van deze assessments hebben geleid tot daadwerkelijke kantoorbezoeken. Hiervan zijn 6 onderzoeken afgerond in 2018.

Schriftelijke toezichtonderzoeken

Het BFT ontvangt jaarlijks een significant aantal signalen van ketenpartners en uit diverse andere bronnen. Alle signalen worden geanalyseerd en geprioriteerd. De signalen met de hoogste prioriteit worden als eerste onderzocht. Het BFT ontvangt echter meer signalen dan het jaarlijks kan onderzoeken.

In november 2018 is het BFT in aanvulling op de onderzoeken ter plaatse gestart met toezichtonderzoeken die schriftelijk worden uitgevoerd. Het betreft hier signalen met een lagere prioriteit die op deze wijze toch kunnen worden onderzocht.

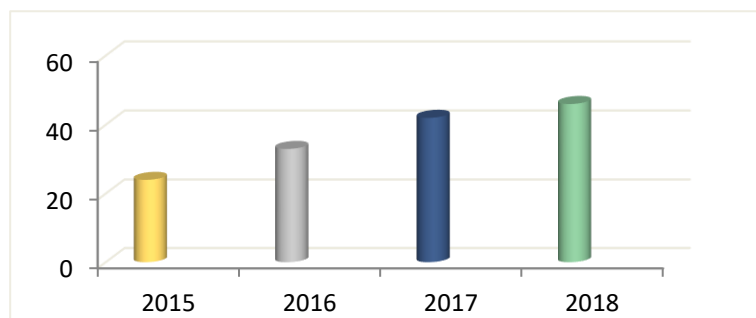
Ondertoezichtstaanden ontvangen een brief met informatie over de verplichtingen die voortkomen uit de Wwft. In de brief wordt tevens een signaal betreffende een (oud-)cliënt van de instelling uiteengezet. Het BFT verzoekt de instelling de dossiers betreffende hun (oud-)cliënten van een aantal jaren opnieuw te beoordelen op ongebruikelijke transacties, het BFT te informeren over de bevindingen en, indien noodzakelijk, alsnog meldingen te doen bij de FIU NL.

De eerste resultaten van deze wijze van toezicht zijn positief. In november en december 2018 heeft het BFT op deze wijze tien toezichtonderzoeken kunnen uitvoeren.

Bijzondere onderzoeken

In 2019 wordt het Wwft-toezicht voortgezet zoals dat in de afgelopen jaren is vormgegeven. Dit betekent dat de samenwerking met ondertoezichtstaanden en ketenpartners blijvend wordt gezocht. Bij de bijzondere onderzoeken zal ook in 2019 thematische aandacht zijn voor terrorismefinanciering en belastingadvieskantoren.

Figuur 8: Aantal uitgevoerde bijzondere onderzoeken WWFT 2015-2018

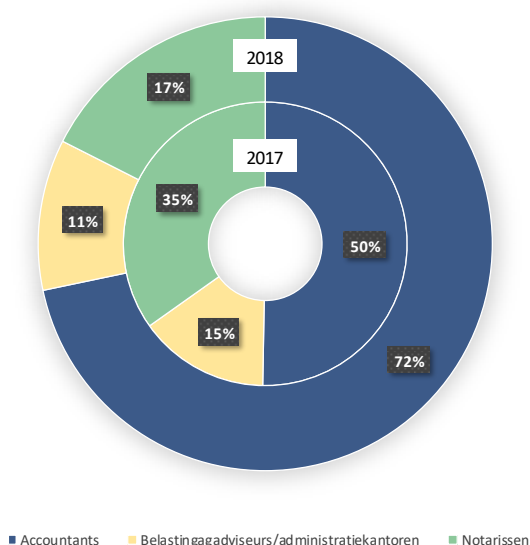
3.4 Trends en ontwikkelingen

In 2018 hebben de instellingen die onder toezicht van het BFT staan in totaal 3.085 meldingen van ongebruikelijke transacties gedaan bij de FIU-NL (2017: 1.983). Zoals blijkt uit de hieronder staande grafiek is het merendeel van de meldingen gedaan door accountants(kantoren), gevolgd door meldingen door notariskantoren.

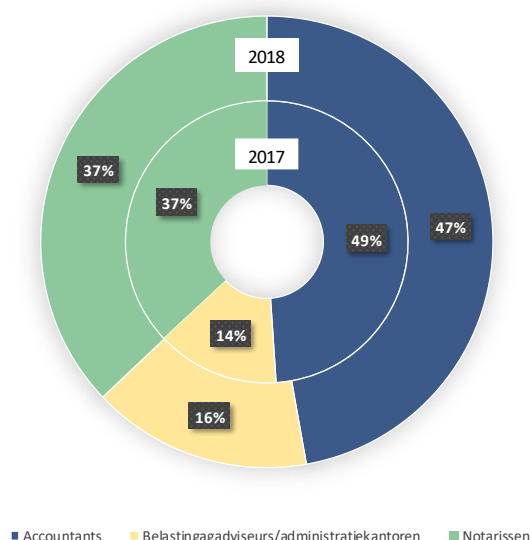
De stijging van het aandeel van meldingen van accountants(kantoren) lijkt deels veroorzaakt te worden door de invoering van de Implementatiewet vierde anti-witwasrichtlijn, waarin een nieuwe objectieve indicator is opgenomen. Transacties die betrekking hebben op deze objectieve indicator - gedefinieerd als een transactie van of ten behoeve van een (rechts)persoon die woonachtig of gevestigd is of zijn zetel heeft in een staat die op grond van artikel 9 van de vierde Europese anti-witwasrichtlijn is aangewezen als een staat met een hoger risico op witwassen of financieren van terrorisme – komt frequenter voor bij cliënten van accountants(kantoren).

Figuur 9 en 10: Aandeel meldingen en aandeel instellingen per doelgroep

Aandeel meldingen per doelgroep

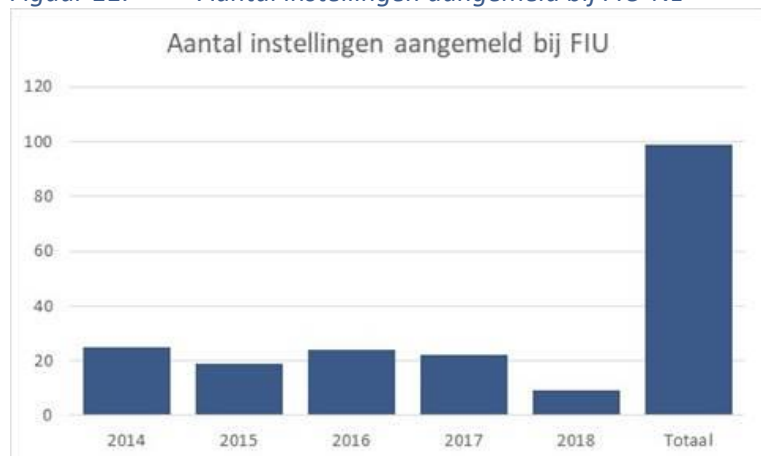
Aandeel instellingen per doelgroep

De groep belastingadviseurs en administratiekantoren is in absolute aantallen de grootste groep onder toezicht staande instellingen van het BFT. Door deze groep worden relatief weinig meldingen gedaan. Sinds 2015 tracht het BFT met het project Digin Wwft de naleving van de Wwft bij kleine administratiekantoren naar een hoger niveau te tillen. In 2018 zijn bijna 2.000 brieven verstuurd (2017: ruim 1.300 brieven). Het aantal instellingen dat in 2018 een melding van een ongebruikelijke transactie heeft gedaan is zowel absoluut als relatief gestegen ten opzichte van 2017, zoals blijkt uit bijgaande figuur.

Uit analyses door het BFT van het meldgedrag van instellingen is naar voren gekomen dat in de afgelopen vijf jaar 99 instellingen zich bij de FIU-NL als melder hebben gemeld, nadat het BFT een onderzoek heeft uitgevoerd of nadat de instellingen een brief hebben ontvangen in het kader van het Digin Wwft-project.

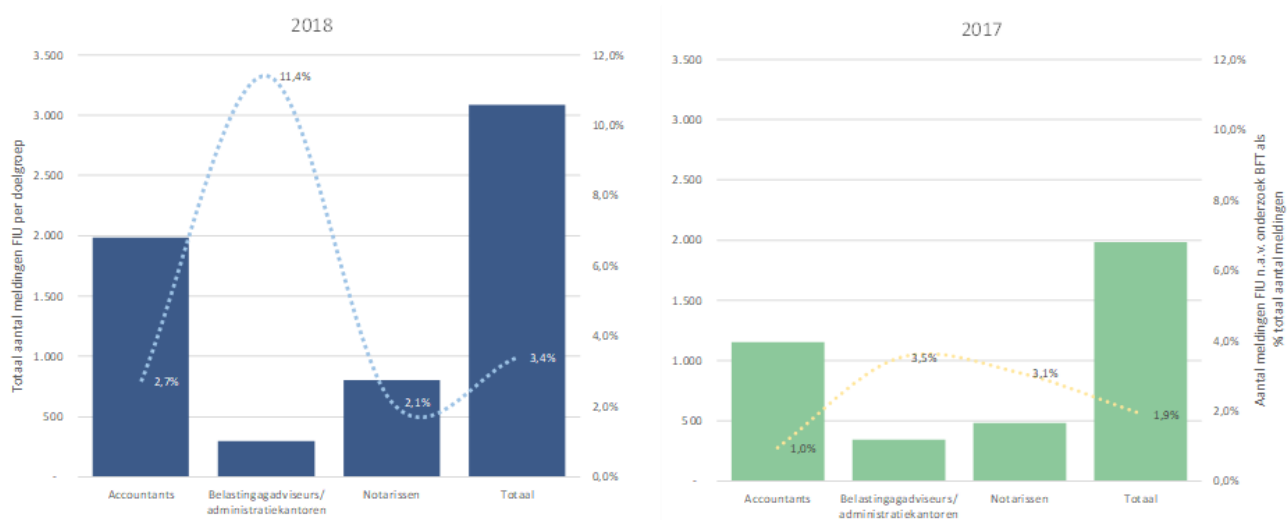
Figuur 11: Aantal instellingen aangemeld bij FIU-NL

Daarnaast is uit analyse van de meldingen bij de FIU-NL gebleken dat van deze 99 instellingen in totaal 73 instellingen na afloop van een toezichtonderzoek meldingen hebben gedaan en dit in de daarop volgende periode zijn blijven doen. Het BFT maakt hieruit op dat de bewustwording bij deze instellingen is toegenomen naar aanleiding van het toezichtonderzoek.

Onderstaande grafieken zijn een grafische weergave van het totaal aantal meldingen dat in 2018 en 2017 is gedaan bij de FIU-NL door de instellingen die onder toezicht staan van het BFT. Daarnaast is in de grafiek weergegeven welk percentage van de meldingen het gevolg is van toezichtonderzoek van het BFT.

Figuur 12 en 13: Totaal aantal meldingen door ondertoezichtstaanden zelf en n.a.v. toezicht BFT

4. HANDHAVING DOOR AFDELING JURIDISCHE ZAKEN EN HANDHAVING (JZ/HH)

4.1 Handhavingsmaatregelen BFT per beroepsgroep

Het BFT kan handhaven indien bij een onderzoek naar een notaris, gerechtsdeurwaarder of Wwft-plichtige een normschending wordt geconstateerd. Handhaving vindt plaats volgens het Handhavingsbeleid¹¹ en het Intern beleid voor het vaststellen van de hoogte van de bestuurlijke boete op grond van de Wwft¹².

Het optreden van het BFT is gericht op het bereiken van normconform gedrag en het (doen) beëindigen van de normschending. De keuze voor de inzet van een handhavingsinstrument en de wijze waarop dit wordt ingezet, hangt af van de omstandigheden van het geval. Voor elke situatie wordt bepaald welk handhavingsinstrument het meest effectief en efficiënt is.

Hieronder is in een overzicht van alle handhavingsmaatregelen van het BFT per beroepsgroep in 2018 weergegeven. Indien sprake is van een vermoeden van een strafbaar feit wordt aangifte gedaan bij het Openbaar Ministerie. Over gedragingen waarvoor een bestuurlijke boete opgelegd kan worden en die tevens een strafbaar feit zijn, vindt afstemming plaats met het Openbaar Ministerie.

Figuur 14: Handhavingsmaatregelen BFT per beroepsgroep in 2018¹³

Handhavingsmaatregel	Notarissen	Gerechtsdeurwaarders	Wwft-plichtigen
Aanwijzing	0	0	21
Waarschuwingbrief	61	9	17
Boete	0	0	19
Voornemen dwangsom	0	0	0
Last onder dwangsom	0	0	8
Invorderingsbeschikking	0	0	3
Normoverdragend gesprek	4	4	0
Pre-tuchtrechtelijk traject	12	0	0
Tuchtklacht	30	26 ¹⁴	0
Aangifte strafrecht	0	0	10 ¹⁵
Totaal	107	39	78

In 2018 heeft het BFT in totaal 224 maatregelen opgelegd (2017: 189). Dit is exclusief de 65 schriftelijke waarschuwingen aan notarissen die betrekking hebben op te weinig behaalde PE-punten (Permanente Educatie). Deze worden niet in het overzicht meegenomen, omdat het tijdvak voor de controle van de PE-verplichting niet jaarlijks maar elke twee jaar plaatsvindt (even jaren). Deze controle vindt overigens plaats

¹¹ Gepubliceerd in de Staatscourant (2016 nr. 65892)

¹² www.bureauft.nl/wp-content/uploads/2018/04/BFT-Boetebeleid_9-4-2018.pdf

¹³ Bij de notarissen en bij de gerechtsdeurwaarders zijn de maatregelen in absolute getallen per persoon weergegeven. Bij de WWFT zijn de maatregelen in absolute getallen per instelling/kantoor weergegeven, tenzij anders vermeld.

¹⁴ 2 x met voorstel BFT tot voorlopige schorsing ex artikel 38 Gerechtsdeurwaarderswet.

¹⁵ Betreft aangiften in absolute getallen per persoon

door de KNB. Het BFT ontvangt van de KNB informatie over de naleving hiervan, op basis waarvan het BFT zonodig handhavend optreedt.

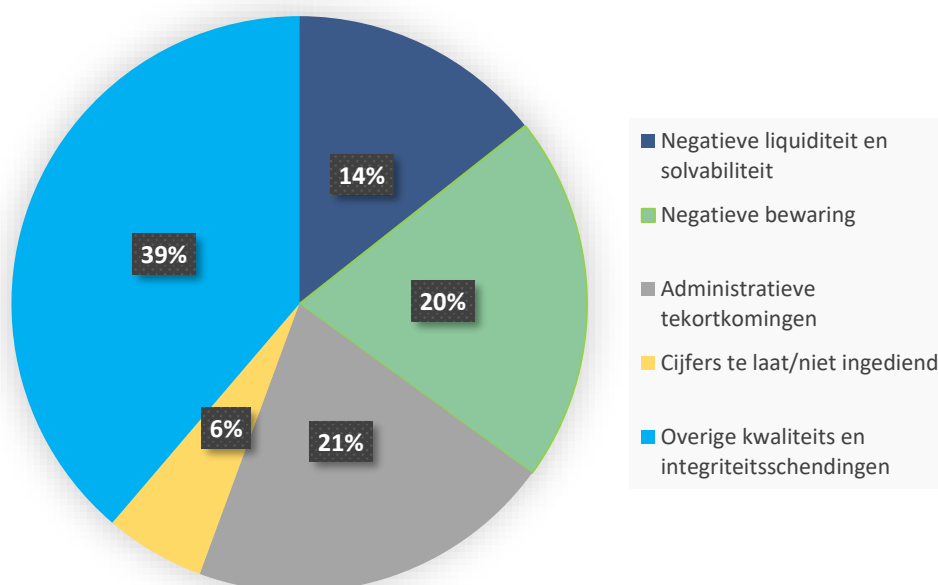
Per 1 januari 2015 is in de Regeling op het notarisambt (Rna) de verplichting opgenomen voor notarissen om een door een accountant opgemaakte samenstellingsverklaring te overleggen bij de kwartaalcijfers teneinde de juistheid en volledigheid van de bij het BFT ingediende kwartaalcijfers te borgen. In de Rna is een ontheffingsmogelijkheid van deze verplichting opgenomen. Het BFT heeft deze regeling geëvalueerd en is begin maart 2018 in overleg met het ministerie van Justitie en Veiligheid tot de conclusie gekomen dat de algemene verplichting tot het overleggen van een samenstellingsverklaring bij de kwartaalcijfers wordt afgeschaft. Het beoogde doel daarvan, meer integere cijfers is (deels) bereikt. Daarmee kan worden gezegd dat de verplichting meerwaarde heeft gehad, ondanks de , niet voorziene, bijeffecten, zoals bijvoorbeeld de administratieve lastenverzwaring voor zowel de notarissen als het BFT¹⁶. Een gezamenlijke werkgroep van KNB en BFT overlegt over alternatieven voor de verplichting tot het overleggen van een samenstellingsverklaring.

Een tweetal procedures in hoger beroep over de (ontheffing voor) de samenstellings-verklaring zijn op grond van het vorenstaande wegens gebrek aan belang in onderling overleg geroyeerd. De rechtbank Midden Nederland heeft begin mei 2018 geoordeeld dat de door de Minister in de Rna vastgelegde verplichting tot het overleggen van een samenstellingsverklaring onvoldoende wettelijke basis heeft. Gelet op het ontbreken van enig belang – nu de samenstellingsverklaring is afgeschaft - heeft het BFT hiertegen geen hoger beroep meer aangetekend.

4.2 Handhavingsonderwerpen per beroepsgroep

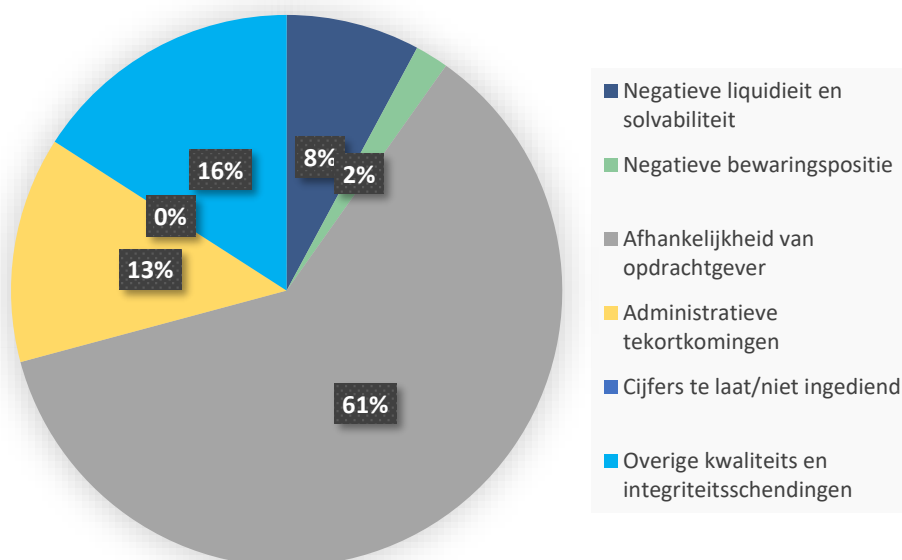
Het BFT houdt toezicht op de naleving van de normen uit de Wna, de Gdw en de Wwft en onderliggende regelgeving. In onderstaande overzichten zijn de handhavingsonderwerpen per beroepsgroep weergegeven in procenten. Het overzicht geeft slechts een verdeling naar handhavingsonderwerp, niet naar capaciteit.

Figuur 15: Handhavingsonderwerpen notarissen 2018

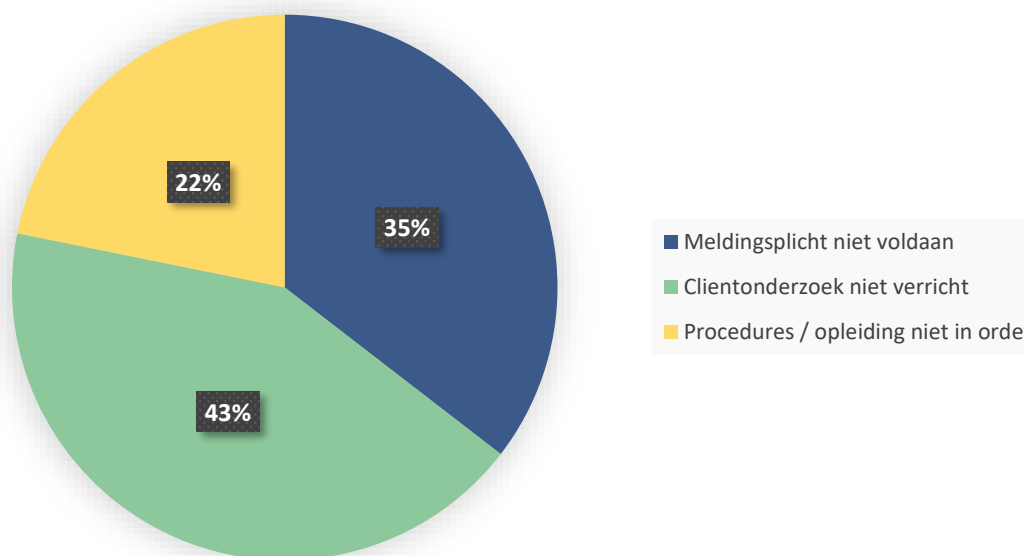

¹⁶ www.bureauft.nl/2018/03/12/bft-wil-af-van-huidige-regeling-rond-de-samenstellingsverklaring-bij-de-kwartaalcijfers/

Figuur 16: Handhavingsonderwerpen gerechtsdeurwaarders 2018¹⁷

Figuur 17: Handhavingsonderwerpen Wwft 2018

4.3 Opgelegde maatregelen door de tuchtrechter per beroepsgroep

Het BFT kan als zwaarste maatregel bij beroepsgroepen die onder tuchtrecht vallen, een tuchtklacht indienen. Figuur 18 geeft de door de tuchtrechter opgelegde tuchtmaatregelen weer naar aanleiding van door het BFT ingediende tuchtklachten.

¹⁷ Een zaak betreffende de onafhankelijkheid betrof 22 klachten tegen gerechtsdeurwaarders.

Figuur 18: Opgelegde tuchtmaatregelen in 2018 n.a.v. ingediende klachten BFT¹⁸

Tuchtmaatregel	Notarissen	Gerechtsdeurwaarders	Wwft- plichtigen
Ordemaatregel: onmiddellijke schorsing	0	0	0
Ontzetting	2	2	0
Schorsing	5	1	0
Ontzegging waarnemingsbevoegdheid	0	1	0
Berisping	9	0	0
Waarschuwing	3	0	1
Gegronnd, geen maatregel	1	0	0
Ongegrond	1	0	0
Niet-ontvankelijk	1	0	0
Totaal	22	4	1

In 2018 zijn 2 notarissen ontzet. Aanleiding hiervoor was o.a. – al dan niet in combinatie - een negatieve bewaarpositie, onttrekkingen aan derdengeldrekening, onterechte vrijval van overdrachtsbelasting, het laten werken van ontzette notarissen en belangenverstrengeling. Vijf notarissen zijn geschorst voor een periode variërend van 2 weken tot 6 maanden. Aanleiding hiervoor was o.a., al dan niet in combinatie, handelen in strijd met artikel 23 Wna (negatieve liquiditeit en solvabiliteit), schending zorgplicht, informatieplicht, onderzoekplicht en Belehrungspflicht en niet naleven Wwft.

In 2018 zijn ook 2 deurwaarders ontzet. Redenen hiervoor waren o.a. – al dan niet in combinatie – het niet voeren/tekortkomingen in administratie, ontbreken derdenrekening, niet indienen jaarcijfers, bewaringstekort en niet voldoen aan liquiditeits-/solvabiliteitseisen. Twee deurwaarders zijn geschorst voor 2 weken resp. 2 maanden, wegens o.a. – al dan niet in combinatie – een bewaringstekort, niet voldoen aan liquiditeits-/solvabiliteitseisen en handelen in strijd met art. 27 lid 1 Gdw.

Van het totaal aantal door het BFT ingediende klachten is 96,5% in 2018 gegrond verklaard.

Per 1 januari 2018 is de Tijdelijke Richtlijn kostenveroordeling kamer(s) voor het notariaat/gerechtsdeurwaarder in werking getreden. Het uitgangspunt is dat een kostenveroordeling wordt uitgesproken, tenzij er bijzondere omstandigheden zijn om ervan af te wijken. De Kamers voor het notariaat hebben in de hierboven genoemde tuchtuitspraken in 5 gevallen een notaris veroordeeld tot betaling van de proceskosten van EUR 3.500,--, al dan niet gecombineerd met de maatregel van openbaarmaking van de uitspraak. De Kamer voor Gerechtsdeurwaarders heeft in een enkel geval een deurwaarder veroordeeld tot betaling van de proceskosten van EUR 1.000,--.

¹⁸ De opgelegde tuchtmaatregelen in 2018 vloeien voort uit klachten die in het jaar 2018 en daarvoor zijn ingediend.

4.4 Trends en ontwikkelingen

In 2018 is het aantal maatregelen van het BFT met ruim 18% toegenomen van 189 in 2017 tot 224 in 2018. Het aantal ingediende tuchtklachten tegen notarissen is met 50% toegenomen, van 20 in 2017 tot 30 in 2018. Dit illustreert dat de ernst van de geconstateerde normschendingen is toegenomen.

Het aantal deurwaarders dat door het BFT in 2018 voor de tuchtrechter is gedaagd, bedroeg in totaal 26 tegen 5 in 2017. Deze forse toename wordt voor het grootste deel verklaard doordat tegen in totaal 20 deurwaarders, werkzaam bij 2 deurwaarderskantoren, op basis van dezelfde grond(en) een klacht is ingediend.

In 2018 is het aantal handhavingsmaatregelen genomen tegen Wwft-plichtigen toegenomen met bijna 54% van 51 in 2017 tot 78 in 2018. Het aantal aanwijzingen voor m.n. het voldoen aan de opleidingsvereisten en aan de meldplicht van (voorgenomen) ongebruikelijke transacties is significant toegenomen van 12 in 2017 tot 21 in 2018. Ook het aantal aangiften strafrecht is eveneens fors toegenomen van 1 in 2017 tot 10 in 2018.

Het aantal maatregelen van het BFT is in 2018 toegenomen. De effecten van de maatregelen en het uitstralingseffect daarvan zijn onvoldoende in beeld en zullen in 2019 e.d. onderwerp zijn van nader onderzoek. Daarbij zal tevens aandacht worden besteed aan onderzoek naar alternatieve methoden van handhaving en gedragsbeïnvloeding met als doel het nalevingsniveau verder te verhogen.

4.5 Overig

In 2018 is 8 maal bezwaar aangetekend tegen een besluit van het BFT, gebaseerd op de Wwft. In 2 gevallen is tegen een beslissing op bezwaar van het BFT beroep bij de rechtbank aangetekend. In beide gevallen zijn de beroepen als ongegrond afgewezen. In 1 geval is door een ondertoezichtstaande hoger beroep aangetekend bij het College van beroep voor het bedrijfsleven tegen een beslissing van de rechtbank. Dit hoger beroep is deels gegrond verklaard.

In 2018 zijn er 6 verzoeken krachtens de Wet openbaarheid van bestuur (WOB) ontvangen en 1 verzoek krachtens de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG). Alle verzoeken zijn binnen de daarvoor gestelde termijnen afgehandeld. Tegen een besluit in het kader van een WOB-verzoek is beroep aangetekend bij de rechtbank. Dit beroep is door de rechtbank ongegrond verklaard.

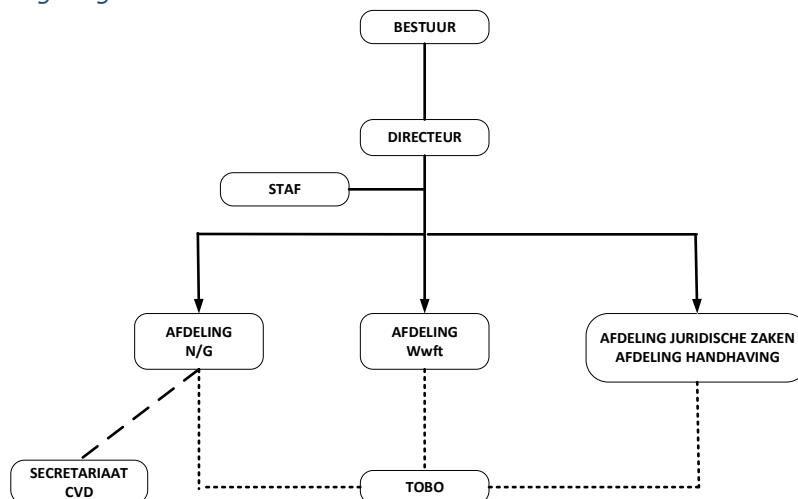
Het BFT is daarnaast in 2018 als gedaagde partij voor de voorzieningenrechter gedagvaard in kort geding. De eisende partij is daarbij in zijn vordering niet-ontvankelijk verklaard cq de vordering is afgewezen.

5. DE ORGANISATIE EN HAAR MEDEWERKERS

5.1 Ontwikkelingen

Zoals bekend kent het BFT drie afdelingen, namelijk de afdeling die toezicht houdt op notarissen en gerechtsdeurwaarders, de afdeling die toezicht houdt op de naleving van de Wwft en de afdeling Juridische Zaken en Handhaving. De hoofden van deze afdelingen vormen samen met de directeur het MT. Daarnaast is er nog de staf. Ten slotte is er een bestuur, bestaande uit drie bestuursleden. TOBO is het virtuele team waarin vertegenwoordigers van de verschillende afdelingen vertegenwoordigd zijn. Zie hieronder het organogram. Per december 2018 heeft het BFT 48,6 fte (incl. bestuur).

Figuur 19: Organogram BFT

In verband met de doorontwikkeling zal het BFT extra maar ook andere gekwalificeerde mensen aantrekken. Bij al deze nieuwe ontwikkelingen zal het bestuur en het MT ook steeds oog hebben voor goede werkomstandigheden en het welzijn van de medewerkers van het BFT.

5.2 Van Personeelsvertegenwoordiging (PVT) naar Ondernemersraad (OR)

In 2018 is het aantal medewerkers van het BFT gegroeid tot boven de 50. De Wet op de ondernemingsraden schrijft voor dat bij een onderneming met ten minste 50 medewerkers een ondernemingsraad (OR) verplicht is. In december 2018 hebben verkiezingen plaatsgevonden waarbij drie OR-vertegenwoordigers zijn gekozen. De OR is zo samengesteld dat de meeste onderdelen van het BFT hierin zijn vertegenwoordigd, te weten toezichthouders van de afdelingen N/G en Wwft en een medewerker van de afdeling Juridische Zaken/Handhaving.

Regelmatig vindt overleg plaats met de directeur. Daarnaast heeft de OR halfjaarlijks een overleg met het bestuur. In deze overlegvergaderingen kunnen alle aangelegenheden die het BFT betreffen aan de orde worden gesteld, voorstellen worden gedaan en standpunten kenbaar worden gemaakt. Veel voorkomende onderwerpen zijn personeelsaangelegenheden als functiebeschrijving en -waardering alsmede werkdruk. Ook kantoorangelegenheden als automatisering en huisvesting staan regelmatig op de agenda. Voor 2019 is de verdere doorontwikkeling van het BFT een belangrijk agendapunt.

5.3 Risicomanagement

Bij de intern uitgevoerde risico-analyse heeft het BFT gekeken naar risico's, de gevolgen en de getroffen (beheers)maatregelen. Uit de inventarisatie blijkt dat het BFT voor 2019 de volgende risico's ziet, zowel op strategisch als operationeel terrein:

1. Capaciteit bij integraal toezicht notariaat/gerechtsdeurwaarders en Wwft;
2. ICT-voorzieningen;
3. Aansprakelijkheidsclaims.

Toelichting

1. Capaciteit bij integraal toezicht notariaat/gerechtsdeurwaarders en Wwft

Hoewel in het kader van de doorontwikkeling extra middelen ter beschikking worden gesteld (ten aanzien van de Wwft vindt momenteel nog overleg plaats), blijft capaciteit steeds een aandachtspunt. Het BFT wil meer en anders gaan werken. Capaciteit zal hierbij op de goede manier moeten worden ingezet en soms worden geworven. Daarbij zal steeds gelden dat de juiste keuzes gemaakt moeten worden.

Getroffen beheersmaatregelen

Om de capaciteit doelgericht in te zetten zal het BFT, ook bij de doorontwikkeling, risicogericht werken, worden er scherpe analyses gemaakt, vindt een heldere prioritering plaats en worden mensen (en middelen) op verschillende toezichtstaken flexibel ingezet. Het BFT zal dus steeds bekijken hoe de middelen het meeste effectief en efficiënt ingezet kunnen worden en hoe verder aan de doorontwikkeling vorm kan worden gegeven. Dit zal gefaseerd gebeuren.

2. ICT-voorzieningen

Een belangrijk deel van het huidige automatiseringssysteem, waaronder ook DiginBFT, wordt vervangen. Deze vervanging is onder meer noodzakelijk als gevolg van imperfecties in de huidige systemen waardoor onder andere niet altijd alle benodigde informatie op een eenvoudig toegankelijke manier beschikbaar is. Er doen zich hier meerdere sub-risico's voor. Een dergelijk project kan immers langer gaan duren dan gepland, meer gaan kosten dan begroot en tot slot bestaat het risico dat het eindproduct niet aansluit op de wensen van de gebruiker. Daarnaast kent het vervangingsproject bij het BFT een specifiek risico, namelijk dat door de thans bestaande imperfecties bij de datamigratie verlies of beschadiging van metadata kan voorkomen.

Getroffen beheersmaatregelen:

In de gehele fase van vervanging wordt extra aandacht besteed aan deze kwetsbaarheid. Indien noodzakelijk worden aanvullende technische maatregelen getroffen. Het BFT maakt gedurende het gehele proces gebruik van beschikbare kennis bij het ministerie van Justitie en Veiligheid en verwante, soortgelijke organisaties en zal ook periodiek een audit op proces en uitvoering (laten) doen. In 2017 is reeds gestart met het inventariseren en treffen van beheersvoorzieningen.

Naast de meer technische interventies zal er ook de nodige aandacht zijn voor de gedragscomponent. Zo is afgelopen jaar een klankbordgroep, bestaande uit toezichthouders/gebruikers binnen het BFT ingesteld.

3. Aansprakelijkheidsclaims

Het steeds meer risicogericht werken heeft geleid tot meer en strengere handhavingsinstrumenten. Dit zou kunnen leiden tot aansprakelijkheidsclaims.

Getroffen beheersmaatregelen:

Het BFT houdt de dekking ten aanzien van de aansprakelijkheidsverzekering in de gaten. Een zeer hoge claim kan de financiële positie van het BFT uithollen. Dit kan consequenties hebben voor de doorbelasting van kosten toezicht aan de beroepsgroepen. De belangrijkste beheersmaatregelen die het BFT hier treft, zijn de voortdurende focus op het up-to-date houden van de kennis en kunde van de medewerkers in combinatie met een zorgvuldige procedure.

5.4 Automatisering

Informatievoorziening, ICT en integrale beveiliging

In 2018 is het BFT gestart te onderzoeken of de primaire Informatievoorziening vervangen kan worden door de ontwikkeling van een nieuw systeem. Gekeken is naar een Programma van Eisen en welke voorwaarden gesteld moeten worden aan ontwikkeling, positionering en onderhoud van een dergelijk nieuw systeem. Daarnaast is het BFT in 2018 begonnen met de ontwikkeling van het nieuwe portaal DiginBFT. In september 2018 is hiermee getest met de eindgebruikers. Dit is naar verwachting begin 2019 gereed.

Ten slotte is het BFT afgelopen jaar gestart met het formuleren en vastleggen van het Informatieplan. Hierin wordt meerdere jaren vooruitgekeken, waarmee de ICT beter aangepast kan worden aan de toekomstige behoeften van het BFT.

AVG

Een component bij de automatisering is de AVG. De op 25 mei 2018 van kracht geworden AVG heeft er toe geleid dat het BFT conform de AVG in 2018 een functionaris voor de gegevensbescherming heeft benoemd en extern heeft ingehuurd. Het BFT heeft daarnaast een verwerkersregister opgesteld, de privacy-verklaring op de website aangepast, bijeenkomsten georganiseerd voor zijn medewerkers om de awareness te verhogen en is bezig met het aanpassen van verwerkersovereenkomsten en het privacybeleid, waaronder de plichten van de medewerkers en de rechten van betrokkenen. De implementatie van de AVG zal verder worden afgerond en de implementatie van privacy by design in het nieuwe ICT systeem zal verdere vormen aannemen inclusief het uitvoeren van een privacy impact analyse hierop.

5.5 Financiële situatie

Gezien de noodzakelijke doorontwikkeling, maar ook gelet op de stijgende kosten van onder meer de personele lasten heeft het BFT de totale lasten voor going concern en de voorgenomen door groei voor het jaar 2019 begroot op € 7.180.278 (waarvan € 6.111.099 personeelslasten). Een gedeelte geschat op € 148.000 wordt opgevangen door opbrengsten uit ondernemingsplannen. Het ministerie heeft in haar afgegeven subsidiebeschikking de bijdrage voor 2019 op € 6.811.789 gesteld. Over het restbedrag (onder andere voor de doorontwikkeling van Wwft) vindt nog overleg plaats, dat voor de zomer helderheid moet bieden.

5.6 Toekomst

De toekomst van het BFT is mede gebaseerd op samenwerking. Voor de doorontwikkeling die nu voorstaat, is deze van belang. Zowel intern als extern met stakeholders en ketenpartners. Zo heeft op 1 februari 2019 de voorzitter van het BFT het Overdrachts- en samenwerkingsdocument in het kader van het nieuwe sturingsmodel van het ministerie van Justitie en Veiligheid ondertekend. Vanaf deze datum wordt een nieuwe samenwerking met het departement aangegaan. In dit model zal naast de directie beleid (Directie Rechtsbestel) nu ook de directie die aandacht heeft voor de bedrijfsvoering van het BFT (Directie Eigenaarsadvisering) betrokken zijn. Deze samenwerking wordt met vertrouwen tegemoet gezien. Dit geldt ook voor andere samenwerkingsverbanden, zoals de samenwerking die voortvloeit uit de werkgroep KNB-BFT en de in 2019 te starten werkgroep BFT-KBvG. Aanbevelingen uit deze werkgroepen zullen van invloed zijn op het toezicht. Ten slotte blijft de kennisdeling met andere toezichthouders en ketenpartners (zoals in FEC-verband) een grote waarde te hebben. Hiermee kan het perspectief van het toezicht worden verbreed en kan dit nog meer worden geplaatst in zijn maatschappelijk context. Hiermee kan met het toezicht meer effect worden bereikt. De komende tijd staat het BFT een doorontwikkeling voor om te gaan van incident naar impact!

III. JAARREKENING BFT 2018

1. Balans per 31 december 2018
2. Staat van baten en lasten 2018
3. Kasstroomoverzicht
4. Algemene toelichting
5. Toelichting op de balans per 31 december 2018
6. Toelichting op de staat van baten en lasten over 2018
7. Overige gegevens

123
456 +

579

1. Balans per 31 december 2018 (na resultaatbestemming)

ACTIVA	31-12-2018	31-12-2017	PASSIVA	31-12-2018	31-12-2017
Vaste activa			Eigen vermogen		
Immateriële vaste activa (1)	48.298	18.418	Egalisatiereserve (6)	150.740	584.142
Materiële vaste activa (2)	<u>172.965</u>	<u>73.663</u>	Reserve nieuwe taken (7)	<u>0</u>	<u>202.292</u>
	221.263	92.081		150.740	786.434
			Voorzieningen (9)	1.000.243	991.692
Vlottende activa			Vlottende passiva		
Vorderingen			Kortlopende schulden		
Ministerie van J & V (3)	0	0	Belastingen en premies sociale verzekering (10)	133.441	145.649
Overige vorderingen (4)	<u>238.573</u>	<u>259.430</u>	Overige schulden (11)	<u>965.820</u>	<u>852.320</u>
	238.573	259.430		1.099.261	997.969
Liquide middelen (5)	1.790.408	2.424.585			
Totaal activa	<u>2.250.244</u>	<u>2.776.096</u>	Totaal passiva	<u>2.250.244</u>	<u>2.776.095</u>

2. Staat van baten en lasten over 2018

	Realisatie 2018	Begroting 2018	Realisatie 2017
Baten			
Subsidies (12)	5.864.701	5.747.000	5.847.000
Onderzoek ondernemingsplannen (13)	163.300	132.000	101.400
Overige opbrengsten (14)	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>3.000</u>
Som der bedrijfsopbrengsten	<u>6.028.001</u>	<u>5.879.000</u>	<u>5.951.400</u>
Lasten			
Salarissen en sociale lasten (15)	4.810.351	4.711.925	4.335.852
Afschrijvingen (16)	74.693	113.409	92.260
Bestuurskosten (17)	36.025	35.377	37.666
Overige personeelskosten (18)	737.979	496.118	678.078
Huisvestingskosten (19)	327.066	310.855	390.716
Bureaunkosten (20)	<u>677.581</u>	<u>578.568</u>	<u>682.271</u>
Som der bedrijfslasten	<u>6.663.695</u>	<u>6.246.252</u>	<u>6.216.843</u>
Financiële baten	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Bedrijfsresultaat	<u>-635.694</u>	<u>-367.252</u>	<u>-265.443</u>

Bestemming saldo	2018	2017
Onttrekking aan Egalisatiereserve	-433.402	-30.458
Onttrekking aan reserve nieuwe taken	-202.292	-234.985
Totaal bestemming saldo	-635.694	-265.443

3. Kasstroomoverzicht

	2018	2017
(volgens de indirecte methode)		
Stand geldmiddelen per 01-01	2.424.585	2.469.024
Saldo van baten en lasten	-635.694	-265.443
Aanpassingen voor:		
Afschrijvingen (en overige waardeveranderingen)	74.693	92.260
Mutatie voorzieningen	8.551	-106.858
Veranderingen in werkkapitaal:		
Mutatie operationele vorderingen	20.857	-120.019
Mutatie operationele schulden	101.291	412.904
Kasstroom uit operationele activiteiten	-430.302	12.844
Investeringsactiviteiten	-203.875	-57.283
Kasstroom uit	-203.875	-57.283
Investeringsactiviteiten		
Nettokasstroom	-634.177	-44.439
Stand geldmiddelen	1.790.408	2.424.585

4. Algemene toelichting

Het BFT is belast met het toezicht op het notariaat en de gerechtsdeurwaarders in Nederland. Verder vervult het BFT de secretariaatsfunctie voor de Commissie van Deskundigen notariaat en de Commissie van Deskundigen gerechtsdeurwaarders. Tevens heeft het BFT de taak om toezicht te houden op de naleving van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (WWFT) bij notarissen, registeraccountants, accountants-administratieconsulenten, bedrijfseconomische adviseurs en overige juridische adviseurs/dienstverleners.

Algemene grondslagen

Het Ministerie van Justitie en Veiligheid heeft specifieke voorwaarden verbonden aan de subsidiëring en waarderingsgrondslagen, gebaseerd op de Algemene Wet Bestuursrecht, de Wet op het Notarisambt, de Gerechtsdeurwaarderswet, en de WWFT.

De jaarrekening is opgesteld volgens de bepalingen van Richtlijn C1 Kleine organisaties-zonder-winststreven uit de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving. Het BFT is te classificeren als een Kleine Organisatie-zonder-winststreven op grond van afdeling C1 van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving. De jaarrekening is opgesteld in euro's.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Algemeen

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het saldo van baten en lasten vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders wordt vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen de nominale waarde.

Schattingen

Bij het opstellen van de jaarrekening dient het management, overeenkomstig algemeen geldende grondslagen, bepaalde schattingen en veronderstellingen te doen die medebepalend zijn voor de opgenomen bedragen. De feitelijke resultaten kunnen van deze schattingen afwijken.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De jaarlijkse afschrijvingen bedragen een vast percentage van de bestede kosten, zoals nader in de toelichting op de balans is gespecificeerd. De economische levensduur en de afschrijvingsmethode worden aan het einde van elk boekjaar opnieuw beoordeeld.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele residuwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming.

Vorderingen

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Liquide middelen

Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Voorzieningen

De waardering van de verplichting is de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om deze per balansdatum af te wikkelen. Indien het effect van de tijdswaarde van geld materieel is wordt de verplichting gewaardeerd tegen de contante waarde. Discontering vindt plaats op basis van een rentetarief ad 2%. Voorzieningen worden gevormd tegen concrete of specifieke risico's en verplichtingen die op de balansdatum bestaan en waarvan de omvang onzeker is doch redelijkerwijs in te schatten.

PAS-voorziening

De voorziening PAS-regeling is gebaseerd op de best geschatte toekomstige werkgeversbijdrage voor medewerkers die gebruik maken van de regeling voor Partiële Arbeidsparticipatie voor Senioren (PAS). De verplichtingen in het kader van de PAS-regeling vloeien voort uit het ARAR. De opbouwperiode van de voorziening loopt vanaf het bereiken van de 52-jarige leeftijd van de werknemer (of zoveel later als hij bij het Rijk in dienst treedt) tot het verwachte moment van uit dienst treden van de werknemer. Vanaf het moment dat de werknemer gebruik maakt van de PAS-regeling wordt de voorziening afgebouwd. Als gevolg van de oplopende pensioengerechtigde leeftijd zal de verplichting per medewerker toenemen en zijn aanvullende dotaties aan de voorziening noodzakelijk.

Kortlopende schulden

De schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Deze is gelijk aan de nominale waarde.

Grondslagen voor de bepaling van het saldo van baten en lasten

Algemeen

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover deze op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Subsidies

Exploitatiesubsidies worden ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht in het jaar ten laste waarvan de gesubsidieerde uitgaven komen/waarin de opbrengsten zijn gederfd/waarin het exploitatietekort zich heeft voorgedaan.

Pensioenen

Het BFT is aangesloten bij het bedrijfstakpensioenfonds ABP.

Het BFT heeft geen verplichting om aanvullende bijdragen te voldoen, anders dan hogere toekomstige premies indien sprake is van een tekort bij het bedrijfstakpensioenfonds. Deze pensioenregeling wordt als toegezegde bijdrageregeling gekwalificeerd. Dit impliceert dat de bijdragen aan de pensioenregeling als last in de staat van baten en lasten zijn opgenomen in de periode waarop zij betrekking hebben.

Afschrijvingen

De afschrijvingen zijn gerelateerd aan de aanschafwaarde van de betreffende immateriële en materiële vaste activa.

Grondslagen kasstroomoverzicht

Algemeen

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uitsluitend uit liquide middelen.

5. Toelichting op de balans per 31 december 2018

Vaste activa

1. Immateriële vaste activa

Het verloop en de samenstelling van de immateriële vaste activa is als volgt:

	Ontwikkeling automatisering
Stand 1 januari 2018	
Aanschafwaarde	1.553.818
Bijzondere waardevermindering	-642.102
Cumulatieve afschrijvingen	-893.298
Boekwaarde	18.418
Mutaties in 2018	
Investerings	47.111
Afschrijvingen	-17.231
Subtotaal	29.880
Stand 31 december 2018	
Aanschafwaarde	1.600.929
Bijzondere waardevermindering	-642.102
Cumulatieve afschrijvingen	-910.529
Boekwaarde	48.298

De ontwikkeling automatisering wordt in 5 jaar lineair afgeschreven.

2. Materiële vaste activa

Het verloop en de samenstelling van de materiële vaste activa is als volgt:

	Inventaris	Automati- sering	Verbouwing	Totaal
Stand 1 januari 2018				
Aanschafwaarde	48.312	348.257	24.200	420.769
Cumulatieve afschrijvingen	-43.168	-286.856	-17.082	-347.106
Boekwaarde	5.144	61.401	7.118	73.663
Mutaties in 2018				
Investerings	30.572	126.192	0	156.764
Afschrijvingen	-2.523	-49.245	-5.694	-57.462
Subtotaal	28.049	76.947	-5.694	99.302
Stand 31 december 2018				
Aanschafwaarde	78.884	474.449	24.200	577.533
Cumulatieve afschrijvingen	-45.691	-336.101	-22.776	-404.568
Boekwaarde	33.193	138.348	1.424	172.965

Inventaris bestaat uit kantoormeubilair, overige inrichting van het kantoorpand en aan medewerkers ter beschikking gestelde inrichting voor thuiswerken. Inventaris wordt in 10 jaar lineair afgeschreven. Automatisering bestaat uit computerapparatuur en software. Automatisering wordt in 3 jaar lineair afgeschreven.

Verbouwing wordt afgeschreven tot 31 maart 2019 (de looptijd van het oude huurcontract).

Vlottende activa

3. Ministerie van Justitie en Veiligheid	2018	2017
--	------	------

Stand 1 januari

Subsidiebeschikkingen boekjaar	5.864.701	5.847.000
Ontvangsten in boekjaar	<u>-5.864.701</u>	<u>-5.847.000</u>

Stand per 31 december	<u>0</u>	<u>0</u>
------------------------------	-----------------	-----------------

4. Overige vorderingen	2018	2017
------------------------	------	------

Nog te ontvangen bedragen	161.481	133.067
Vooruitbetaalde bedragen	<u>77.092</u>	<u>126.363</u>
	<u>238.573</u>	<u>259.430</u>

De nog te ontvangen bedragen betreffen voornamelijk de nog te ontvangen boetes en dwangsommen en een vordering uit hoofde van ziekengelduitkeringen.

De vooruitbetaalde bedragen betreffen onderhoudsbijdragen voor software, contributies en vakliteratuur.

5. Liquide middelen	2018	2017
Ministerie van Financiën, schatkistbankieren	1.790.181	2.424.531
Kas	<u>227</u>	<u>53</u>
	<u>1.790.408</u>	<u>2.424.585</u>

Het BFT doet vanaf maart 2016 mee aan schatkistbankieren.

6. Egalisatiereserve	2018	2017
----------------------	------	------

Stand 1 januari	584.142	614.600
Ottrekking vanuit saldo baten en lasten	<u>-433.402</u>	<u>-30.458</u>
Stand 31 december	<u>150.740</u>	<u>584.142</u>

Jaarlijks kan ten hoogste 5% van de verleende subsidie toegevoegd worden aan de egalisatiereserve, waarbij het totaal van de opgebouwde egalisatiereserve niet meer dan 10% van de voor dat jaar verleende subsidie bedraagt.

7. Reserve nieuwe taken	2018	2017
Stand 1 januari	202.292	437.277
Onttrekkingen	-202.292	-234.985
Stand per 31 december	0	202.292

De Reserve Nieuwe Taken is een bestemmingsreserve in de zin dat door het bestuur van het BFT (en niet door een derde) een beperkte bestedingsmogelijkheid is opgelegd aan dat deel van het eigen vermogen. Het is een afgezonderd vermogensbestanddeel met een specifieke bestemming voor bepaalde doeleinden.

In 2015 is afgesteld met het Ministerie van Justitie en Veiligheid dat De Reserve Nieuwe Taken zal worden aangewend ten behoeve van twee specifieke bestemmingen:

1. Verdere ontwikkeling van het automatiseringssysteem
2. Nieuwe taken voortvloeiend uit de in werking getreden nieuwe gerechtsdeurwaarderswet.

Ultimo 2018 is de Reserve Nieuwe Taken uitgeput.

8. Resultaatbestemming

Resultaatbestemming

De directie van het BFT stelt voor om het saldo van baten en lasten over 2018 als volgt te verdelen:

Saldo van baten en lasten 2018	-635.694
Ontrekking aan Egalisatiereserve	-433.402
Onttrekking aan reserve nieuwe taken	-202.292
Totaal bestemming saldo	0

De resultaatbestemming is conform bovenstaande verdeling in de balans per 31 december 2018 verwerkt.

	2018				2017	
9. Voorzieningen	Her-structurering	Uitgestelde beloningen	PAS - regeling	Huurverplichting tot herstelkosten	Totaal	Totaal
Stand 1 januari	527.213	56.350	373.741	34.388	991.692	1.098.550
Dotaties	152.702	137	172.543	0	325.382	166.814
Onttrekkingen	195.285	4.174	117.372	0	316.831	273.672
Stand 31 december	484.630	52.313	428.912	34.388	1.000.243	991.692

Voorziening herstructurering:

Het BFT is eigenrisicodragers voor uitkeringen op grond van de werkloosheidswet (WW) en bovenwettelijke uitkering werkloosheidswet (BWW). De voorziening heeft betrekking op twee oud-medewerkers. Waardering van de voorziening geschiedt op basis van de beste schatting van toekomstige uitgaven op grond van de vaststellingsovereenkomsten en de regelgeving conform ARAR, rekening houdend met de tijdwaarde van geld.

Voorziening uitgestelde beloningen:

De voorziening uitgestelde beloningen is gebaseerd op de in de toekomst uit te keren jubileumtoelages van medewerkers die ultimo boekjaar in dienst zijn. De berekening is gebaseerd op de te bereiken jubilea, rekening houdende met de geschatte kans om dit te bereiken.

Voorziening PAS-regeling:

De voorziening PAS-regeling is gebaseerd op de best geschatte toekomstige werkgeversbijdrage voor medewerkers die gebruik maken van de regeling voor Partiële Arbeidsparticipatie voor Senioren (PAS). De verplichtingen in het kader van de PAS-regeling vloeien voort uit het ARAR. De opbouwperiode van de voorziening loopt vanaf het bereiken van de 52-jarige leeftijd van de werknemer (of zoveel later als hij bij het Rijk in dienst treedt) tot het verwachte moment van uit dienst treden van de werknemer. Vanaf het moment dat de werknemer gebruik maakt van de PAS-regeling wordt de voorziening afgebouwd. De voorziening wordt gewaardeerd tegen de beste schatting van werkgeverslasten, rekening houdend met de tijdwaarde van geld.

Huurverplichting tot herstelkosten:

De opgenomen huurverplichting tot herstelkosten is bepaald conform de afspraken in het nieuwe huurcontract.

Vlottende passiva

10. Belastingen en premies sociale verzekering	2018	2017
Omzetbelasting 4e kwartaal	-	630
Loonbelasting en premies sociale verzekering boekjaar	133.441	145.019
	133.441	145.649

11. Overige schulden	2018	2017
Crediteuren	168.390	74.305
Huurreserve *	81.912	105.315
Rekening Courant Ministerie van Justitie en Veiligheid	325.779	223.225
Reservering vakantiedagen	129.099	127.315
Reservering vakantiegeld	171.284	156.163
Reservering eindejaarsuitkering	27.223	25.107
Accountantskosten	15.428	24.200
Kosten inhuur ICT	0	18.843
Vooruitontvangen bedragen	43.800	60.500
Nog te betalen automatiseringskosten	0	2.831
Overige overlopende passiva	2.905	34.516
	965.820	852.320

De huurreserve betreft de tijdsevenredige toerekening van de ontvangen huurkorting uit hoofde van een nieuw gesloten huurovereenkomst betreffende het kantoorpand aan de Euclideslaan te Utrecht over de periode van 1 juli 2017 tot en met 30 juni 2022. Hiervan zal in 2019 € 23.403 vrijvallen, dit betreft het kortlopende deel. Het restant is langlopend.

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Huurverplichtingen

Het jaarlijks bedrag van met derden aangegane huurverplichtingen van het pand, waarin het BFT is gehuisvest, bedraagt in 2018 € 213.371 inclusief een ontvangen huurkorting. Er is een nieuw huurcontract aangegaan (looptijd 1 juli 2017 tot en met 30 juni 2022).

Er is geen sprake van gebeurtenissen na balansdatum.

6. Toelichting op de staat van baten en lasten over 2018

ALGEMEEN

12. Subsidies	Realisatie 2018	Begroting 2018	Realisatie 2017
Totaal subsidies	<u>5.864.701</u>	<u>5.747.000</u>	<u>5.847.000</u>

Op basis van het ingediende jaarplan 2018 is door het Ministerie van Justitie en Veiligheid op 9 februari 2018 de subsidie voor 2018 verleend voor een bedrag van € 5.864.701 (kenmerk 2195627). De laatste definitieve subsidie vaststelling heeft op 30 mei 2018 plaatsgevonden met betrekking tot de verleende subsidie over 2017.

13. Onderzoek ondernemingsplannen	Realisatie 2018	Begroting 2018	Realisatie 2017
Totaal opbrengst ondernemingsplannen	<u>163.300</u>	<u>132.000</u>	<u>101.400</u>

Naast de taken voortvloeiend uit het (integraal) toezicht voert het BFT het secretariaat voor de onafhankelijke Commissie van deskundigen notariaat en voor de Commissie van deskundigen gerechtsdeurwaarders. De opbrengsten zijn hoger dan begroot en hoger dan de realisatie 2017.

14. Overige opbrengsten	Realisatie 2018	Begroting 2018	Realisatie 2017
Totaal overige opbrengsten	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>3.000</u>

15. Salarissen en sociale lasten	Realisatie 2018	Begroting 2018	Realisatie 2017
Salarissen	3.790.499	3.746.138	3.400.240
Detacheringskosten personeel	0	0	44.917
Sociale lasten	403.516	375.997	358.304
Pensioenlasten	<u>616.336</u>	<u>589.790</u>	<u>532.391</u>
Totaal	<u>4.810.351</u>	<u>4.711.925</u>	<u>4.335.852</u>

Ten opzichte van de realisatie 2017 zijn de totale personeelskosten 10,4% hoger. Dit verschil is met name te verklaren doordat er meer medewerkers in dienst zijn.

Gemiddelde bezetting naar sector (in fte)	Realisatie 2018	Begroting 2018	Realisatie 2017
Staf	7,7	8,8	8,4
Toezicht Notariaat / Gerechtsdeurwaarders	19,1	18,4	16,6
WWFT	11,9	10,9	11,8
Juridische Zaken/Handhaving	7,8	5,0	5,8
Gedetacheerd	0,0	0,0	0,5
Bestuur	<u>0,3</u>	<u>0,3</u>	<u>0,3</u>
Totaal	<u>46,8</u>	<u>43,4</u>	<u>43,3</u>

Het gemiddeld aantal personeelsleden over 2018 bedroeg 46,5 fte (excl. Bestuur) (over 2017: 43 fte). Ultimo 2018 waren er 55 medewerkers (24 vrouwen en 31 mannen) in dienst. Ten aanzien van het aantal fte's van de staf kan vermeld worden dat een deel van de stafleden ook participeren in het primaire proces.

16. Afschrijvingen	Realisatie 2018	Begroting 2018	Realisatie 2017
Inventaris	2.523	844	1.156
Automatisering	49.245	16.352	37.190
Ontwikkelingskosten automatisering	17.231	90.518	48.220
Verbouwing	5.694	5.695	5.694
Totaal	74.693	113.409	92.260
Bijzondere waardevermindering	0	0	0
Totaal	74.693	113.409	92.260

17. Bestuurskosten	Realisatie 2018	Begroting 2018	Realisatie 2017
Beloning	31.853	31.848	32.979
Reiskosten	2.221	1.529	1.433
Overige kosten	1.951	2.000	3.254
Totaal	36.025	35.377	37.666

De totale bestuurskosten zijn hoger dan begroot en lager dan de realisatie 2017. Een en ander is te verklaren door dat eind 2017 het bestuur van samenstelling is gewisseld.

18. Overige personeelskosten	Realisatie 2018	Begroting 2018	Realisatie 2017
Reis- en onkosten	254.929	240.756	240.590
Werving en selectie	28.256	15.000	50.924
Opleidingen / Cursussen / Symposium	81.627	113.421	104.965
Beveiliging werkplekken / telewerken	29.429	27.929	29.005
Inhuur externen	305.781	70.000	220.747
Overige	37.957	29.012	31.847
Totaal	737.979	496.118	678.078

De voornaamste afwijkingen ten opzichte van de begroting betreffen de hogere werving- en selectiekosten en de post Inhuur Externen. Inhuur Externen bestaat uit inhuur ICT (ten behoeve van de reguliere taak) en inhuur voor Juridische Zaken.

19. Huisvestingskosten	Realisatie 2018	Begroting 2018	Realisatie 2017
Huur inclusief servicekosten	297.383	285.631	357.793
Schoonmaak	16.097	15.046	14.396
Overige	13.586	10.178	18.527
Totaal	327.066	310.855	390.716

20. Bureaukosten	Realisatie 2018	Begroting 2018	Realisatie 2017
Kosten automatisering	212.795	112.439	128.161
Internet	14.575	7.692	7.277
Subtotaal automatisering	227.370	120.131	135.438
Advieskosten	35.664	70.000	-3.342
Recherche kosten	46.153	35.000	47.073
Accountantskosten	30.855	25.000	34.186
Commissie van Deskundigen	14.482	1.221	1.274
Kosten inning dwangsommen	7.404	0	6.269
Subtotaal accountants- en advieskosten	134.558	131.221	85.460
Verzekeringen	132.505	155.000	312.384
Kantoorbehoeften	3.949	10.082	6.087
Telefoon	41.445	39.902	39.787
Vakliteratuur	18.435	24.209	16.538
Contributies	12.985	25.694	19.798
Publiciteit en voorlichting	109	0	6.242
Porti	26.238	31.538	29.967
Drukwerk en papier	1.277	10.000	11.963
Salarisadministratie	69.523	8.045	8.252
Kopieerkosten	5.277	5.441	5.001
Bankkosten	3.802	3.149	3.730
Kosten inzake bezwaaradviescommissie BFT	0	2.500	0
Overige kosten	108	11.656	1.624
Subtotaal kantoorkosten	315.653	327.216	461.373
Totaal	677.581	578.568	682.271

De totale bureaunkosten zijn hoger dan de begroting. Dit is met name te verklaren door de hogere uitgaven met betrekking tot de reguliere automatiseringskosten.

WNT-verantwoording 2018 Bureau Financieel Toezicht

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op Bureau Financieel Toezicht. Het voor Bureau Financieel Toezicht toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2018 € 189.000.

Bezoldiging topfunctionarissen

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen.

bedragen x € 1	C. Breedveld	G.J. Olthoff	R. Kok
Functiegegevens	Voorzitter Bestuur	Bestuurslid	Bestuurslid
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01-01 - 31-12	01-01 - 31-12	06-02 - 31-12
Bezoldiging			
Totale bezoldiging	18.126	10.385	8.164
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	28.350	18.900	18.900
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2017			
Functiegegevens	Voorzitter Bestuur	Bestuurslid	Bestuurslid
Aanvang en einde functievervulling in 2017	01-12 - 31-12	01-03 - 31-12	
Bezoldiging			
Totale bezoldiging	1.377	7.759	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	2.263	15.083	N.v.t.

De heer Breedveld is naast zijn functie bij het BFT werkzaam bij het Kabinet van de Koning.
De heer Olthoff is naast zijn functie bij het BFT werkzaam bij het NIWO.

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen

bedragen x € 1	J.C.A. Gortemaker
Functiegegevens	Bestuurslid
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01-01 - 31-01
Bezoldiging	
Totale bezoldiging	125
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	1.605
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.
Gegevens 2017	
Functiegegevens	Bestuurslid
Aanvang en einde functievervulling in 2017	01-01 31-12
Bezoldiging	
Totale bezoldiging	10.346
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	18.100

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13^e maand van de functievervulling.

bedragen x € 1	M.C. Kaptein
Functiegegevens	Directeur
Aanvang en einde functievervulling in	01-01 - 31-12
Deeltijdfactor in fte	1
Gewezen topfunctionaris?	Nee
Dienstbetrekking?	Ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	114.916
Beloningen betaalbaar op termijn	17.981
Subtotaal	132.897
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	189.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.
Totale bezoldiging	132.897
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Gegevens 2017	
Aanvang en einde functievervulling in 2017	01-01 - 31-12
Deeltijdfactor 2017 in fte	1
Dienstbetrekking?	Ja
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	111.706
Beloningen betaalbaar op termijn *	16.721
Totale bezoldiging 2017	128.427
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	181.000

In de jaarrekening van voorgaand jaar is per abuis het werknemersdeel van de pensioenlasten opgenomen onder de beloningen betaalbaar op termijn. Dit effect bedraagt € 5.925 en is op basis van artikel 5d van de Uitvoeringsregeling WNT hersteld in de huidige jaarrekening. Dit leidt niet tot een onverschuldigde betaling.

2. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2018 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Utrecht, 15 maart 2019

Bestuur

w.g.

drs. C. Breedveld
voorzitter

w.g.

mr. G.J. Olthoff
bestuurslid

w.g.

R. Kok RA
bestuurslid

Overige gegevens

Controleverklaring

Hiervoor wordt verwezen naar de hierna opgenomen verklaring.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: Het bestuur van Bureau Financieel Toezicht

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2018

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2018 van Bureau Financieel Toezicht te Utrecht gecontroleerd.

WIJ CONTROLEERDEN	ONS OORDEEL
De jaarrekening bestaande uit: 1. de balans per 31 december 2018; 2. de staat van baten en lasten over 2018; en 3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.	Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Bureau Financieel Toezicht op 31 december 2018 en van het resultaat over 2018 in overeenstemming met Richtlijn C1 Kleine organisaties-zonder-winststreven uit de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving en de bepaling van en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT). Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties over 2018 voldoen aan de eisen van financiële rechtmatigheid. Dit houdt in dat deze bedragen in overeenstemming zijn met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen zoals opgenomen in de Aanwijzing Controleprotocol subsidiëring Bureau Financieel Toezicht Deel I en II.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Controleprotocol WNT 2018 en de Aanwijzing controleprotocol subsidiëring Bureau Financieel Toezicht Deel I en II vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Bureau Financieel Toezicht, zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 60.000. Deze materialiteit is gebaseerd op 1% van de totale baten over 2018. Hiermee wordt ook voldaan aan de door het Ministerie van Veiligheid en Justitie voorgeschreven grens voor fouten in de controle van 1% van de verantwoording. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij zijn met het bestuur overeengekomen dat wij aan het bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 3.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het meest belangrijk waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten van onze controle hebben wij met het bestuur gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken.

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot deze kernpunten bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel. Onze bevindingen ten aanzien van de individuele kernpunten moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen over deze kernpunten.

JUISTE EN VOLLEDIGE VERANTWOORDING VAN DE VOORZIENINGEN	ONZE CONTROLEAANPAK
In de jaarrekening zijn de volgende voorzieningen opgenomen welke, gezien de omvang en de schattingselementen, extra aandacht hebben gekregen tijdens onze jaarrekeningcontrole: - Voorziening herstructurering. Dit betreft een voorziening voor oud-directieleden conform de bepalingen uit het ARAR (Algemeen Rijksambtenarenreglement) omtrent de ontslagvergoeding. - Voorziening uitgestelde beloningen. Dit betreft een voorziening voor toekomstige jubileumuitkeringen aan werknemers. - Voorziening PAS-regeling. Dit betreft een voorziening welke is opgenomen voor toekomstige kosten als gevolg van de PAS-regeling (regeling voor arbeidsduurverkortung). Gezien de hoogte van de post in combinatie met het feit dat bij de waardering diverse veronderstellingen worden gehanteerd hebben wij dit als kernpunt geïdentificeerd in de controle.	Ter controle van de juistheid en volledigheid van deze voorzieningen, hebben wij de volgende werkzaamheden uitgevoerd: - Wij hebben getoetst of deze voorzieningen dienen te worden opgenomen op basis van de van toepassing zijnde verslaggevingsregels uit de Richtlijn voor de Jaarverslaggeving C1 Kleine organisaties-zonder-winststreven. - Wij hebben de rekenkundige juistheid van de berekeningen die ten grondslag liggen aan de voorzieningen vastgesteld. Tevens hebben wij de voor de berekeningen gebruikte brondata aangesloten met achterliggende documenten en systemen. - Wij hebben de aannames en uitgangspunten van het bestuur op redelijkheid beoordeeld, en waar mogelijk getoetst met informatie uit externe bronnen, financiële ontwikkelingen in het boekjaar en externe ontwikkelingen. - Wij hebben de rechtmatigheid van de onttrekkingen en dotaties gecontroleerd.

WET NORMERING BEZOLDIGING TOPFUNCTIONARISSEN PUBLIEKE EN SEMIPUBLIEKE SECTOR (WNT)	ONZE CONTROLEAANPAK
Bureau Financieel Toezicht dient te voldoen aan de WNT. Als onderdeel hiervan dient het bestuur in kaart te brengen welke personen kwalificeren als topfunctionarissen en dienen de in het boekjaar uitgekeerde vergoedingen aan de personen te worden toegelicht in de jaarrekening (zie pagina 48 t/m 50). Gezien de gevoeligheid van de post hebben we in onze controle specifieke aandacht besteed aan deze post en hebben wij dit als kernpunt geïdentificeerd in de controle.	Wij hebben getoetst of Bureau Financieel Toezicht voldoet aan de in deze wet gestelde vereisten. Wij hebben aan de hand van de salarisadministratie en de financiële administratie gecontroleerd of de vermelde personen en de aan hen uitbetaalde vergoedingen juist en volledig zijn gepresenteerd in de jaarrekening. Indien van toepassing, hebben wij ten aanzien van gewezen topfunctionarissen vastgesteld dat de bezoldiging is toegelicht, zoals vereist op grond van de WNT.
COMPLIANCE WET- EN REGELGEVING	ONZE CONTROLEAANPAK
Het Bureau Financieel Toezicht ontvangt jaarlijks een bijdrage vanuit het Ministerie van Veiligheid en Justitie. Vanuit het Ministerie worden voorwaarden gesteld, waaronder rechtmatigheid van de bestede subsidiegelden, waaraan moet worden voldaan. Daarnaast zijn er bepalingen in de Kaderwet zelfstandige bestuursorganen opgenomen omtrent de financiële verantwoording van Bureau Financieel Toezicht. Gezien de hoogte van de post in combinatie met het feit dat de controle van de rechtmatigheid veel controlewerkzaamheden heeft gevraagd, hebben wij dit als kernpunt geïdentificeerd in de controle.	Wij hebben vastgesteld dat voldaan is aan de controleprotocollen subsidiëring Bureau Financieel Toezicht, opgesteld door het Ministerie van Veiligheid en Justitie. Wij hebben vastgesteld of voldaan is aan de bepalingen uit de Kaderwet zelfstandige bestuursorganen.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- ▶ het bestuursverslag;
- ▶ het directieverslag;
- ▶ de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- ▶ met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- ▶ overeenkomstig is met Richtlijn C1 Kleine organisaties-zonder-winststreven uit de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Richtlijn voor de Jaarverslaggeving C1 Kleine organisaties-zonder-winststreven.

C. Verklaring betreffende overige door wet- of regelgeving gestelde vereisten

Benoeming

Wij zijn door het bestuur op 29 november 2014 benoemd als accountant van Bureau Financieel Toezicht vanaf de controle van het boekjaar 2014 en zijn sinds dat boekjaar tot nu toe de externe accountant.

D. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening en voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met de Richtlijn voor de jaarverslaggeving C1 Kleine organisaties-zonder-winststreven, de Aanwijzing controleprotocol subsidiëring Bureau Financieel Toezicht Deel I en II en de bepalingen van en krachtens de WNT. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de organisatie in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de entiteit te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het

opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

- ▶ het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- ▶ het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- ▶ het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- ▶ het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- ▶ het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan het bestuur dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met het bestuur over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met het bestuur hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Utrecht, 15 maart 2019

BDO Audit & Assurance B.V.
namens deze,

w.g.

J.S. Terlingen RA
